

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tvenavstriske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Prestolonaslednik poveljuje v Bukovini in Galiciji.

Kdaj in kako je prositi za odpis zemljiškega davka.

Zemljiški davek je odmerjen po čistem katastrskem donosu in če se zaradi kake prirodne uime, t. j. nesreče, ki je kmetovalec sam ni zakrivil, pridelak znatno zmanjša, oziroma se deloma ali popolnoma izgubi, je naravna posledica, da kmetovalec ne more plačati vsega zemljiškega davka, ker ni imel tistega dohodka, ki je podlaga za odmerjenje zemljiškega davka. V tem slučaju se zemljiški davek ves ali deloma odpiše po državnem zakonu z dne 12. julija 1. 1896, a le s pogojem, da se poškodba na zemljiških pravočasno prijavi pristojni oblasti in se obenem zaprosi za odpis davka.

Ker se naši kmetovalci malokdaj brigajo za določila tega zakona, zato dostikrat po nepotrebnem plačajo precej znatne svote zemljiškega davka, dasi jim je bil velik del pridelka brez njihove krivde uničen po raznih uimih.

Tudi letos se bo, kakor vsako leto, semtertja pripetila na zemljiških kaka nesreča, in zato že sedaj kmetovalce vnovič opozarjamo na koristi, ki jim jih nudi ta zakon.

Pri kmetijah nastane pravica do odpisa zemljiškega davka, če je bil na majhnih parcelah, ki merijo do 4 ha, uničen vsaj četrti del prirodnega donosa vsled poškodbe po toči, vodi, ognju, miših ali po trtni uši. Pri večjih posestvih nastane ta pravica, če je bil pridelek vsaj na 1 ha poškodovan. Vsled poškodbe po suši, pozebi (slani), škodljivih mrčesih in škodljivih glivah pa pristaja do odpisa zemljiškega davka, če znaša poškodba vsaj četrtino prirodnega donosa vseh parcel, ki leže v enoinisti davčni občini.

Vsako poškodbo na prirodnem donosu, ki se za njo more prositi odpis davka, mora posestnik poškodovane parcele ali njegov pooblaščenec — da ne izgubi pravice do odpisa davka — v osmih dneh potem, ko je zapazil škodo, naznaniti davčnemu oblastvu prve stopnje (okrajnemu glavarstvu, davkariji, ali davčni okrajni komisiji). Za pooblaščenca lastnika poškodovane parcele se štejejo: zakonski drug, varuhi, zakupniki ali užitniki zemljišč, pooblaščen kmetijski uradniki in pa župani občin.

Poškodbo, ki se zaradi nje prosi za odpis zemljiškega davka, more torej vsak za-se ali po svojem pooblaščenec naznaniti; more jo pa naznaniti tudi več zemljiških posestnikov skupaj, ki naznanilo vsi podpišejo, ali pa jo more naznaniti župan za vso občino. Ker so vse take poškodbe manj ali več v celi občini, zato je najbolje župana naprositi, da poškodbo naznani; vendar priporočamo zahtevo zasledovati in če župan svoje dolžnosti ne stori, naj vsak za-se ali vsi prizadeži skupaj vložiti naznanilo. Naznanilo škode in druge vloge, ki se tega tičejo, so koleka proste.

Promet s krompirjem.

Na podlagi cesarske naredbe z dne 10. oktobra 1914 je izšla dne 4. avgusta 1916 ministrska naredba glede prometa s krompirjem letošnjega pridelka. Danes prinašamo glavno vsebino te naredbe; pozneje se bomo, kolikor bo treba, podrobnejše pečali z njo.

Prijava potrebnega krompirja.

§ 1 te naredbe pravi: Občine, katere za prehrano domačega prebivalstva pridelajo premalo krompirja, morajo politični okrajni oblasti naznaniti množino krompirja, ki ga primanjkuje in sicer v dveh rokih: a) najpozneje do 25. avgusta 1916 se mora naznaniti, koliko krompirja se rabi do 1. aprila 1917, in obenem se naj vsaj približno naznani množina, ki se bo rabila za dobo od 1. aprila naprej; b) najpozneje do 15. januarja 1917 se mora natančno naznaniti množina krompirja, ki se bo rabila v občini za dobo od 1. aprila naprej. Občine z lastno ustavo, to se na Spodnjem Štajerskem mesta Maribor, Celje in Ptuj, morajo svoje tozadevne potrebe naznaniti naravnost cesarski namestniji.

Občine morajo (§ 2) pri preračunanju potrebne množine jemati v poštev vporabljene množine krompirja v prejšnjem letu; ako pa se mora v kakem posameznem slučaju ravnati po kakem drugem ključu, se mora to v uradni vlogi navesti. Pri prvem naznanilu mora občina navesti: 1. število prebivalstva v občini, približno množino krompirja, ki se je (ali bo) letos pridelal v občini, in 3. množino krompirja, ki

se porabi za krmo živine ter število in vrsto živine, kateri se krompir poklada.

Pridelek in uporaba doma pridelanega krompirja.

Vsakdo, kdor je na svoji ali v najem vzeti nji-vi (§ 4) do dne 15. oktobra 1916 izkopal krompir, je dolžan, tekom osem dni potem, ko je krompir spravil z njive, pri občini naznaniti: 1. obseg njiv, na katerih je pridelal krompir; 2. množino pridelanega krompirja po stotih (100 kg), kakor tudi kje in kako je krompir shranjen; 3. število in vrsto živine, kateri se poklada krompir; 4. koliko krompirja bo rabil do novega pridelka za živež in živalsko krmo in 5. koliko ga bo rabil za seme. Kdor krompir izkoplje še le po 15. oktobru (§ 5), mora takoj pri občini podati gornje poročilo. Občine morajo naznanila glede resničnosti podatkov preiskati in vsa naznanila naj-vozneje do 30. oktobra skupno odposlati okrajnemu glavarstvu (§ 6).

Razdelitev potrebnega krompirja.

Razdelitev potrebnega krompirja se bo vršila po uradno določenem načrtu. Seveda se mora vsakemu lastniku krompirja prepustiti toliko krompirja, da ga bo imel za hrano družine in krmo živine dovolj. Politična oblast sme posamezni občini ali skupini posestnikov predpisati množino odvišnega krompirja, ki ga morajo oddati. Politična oblast bo v svrhu pokritja potreb odvišni krompir zahtevala, oziroma istega zasegla.

Zahtevani (odvišni) krompir se ne sme prostovoljno prodati.

§ 8 te naredbe določa, da je krompir, katerega je okrajna politična oblast zahtevala za se, z dnem, ko se dostavi tozadevni uradni odlok, zasežen, to se pravi, ne sme se nikam drugam prodati, kakor politični oblasti ali vojno-žitno-prometnemu zavodu. Odvišna (zahtevana) množina krompirja se ne sme ne vporabiti, ne pokrmiti in ne prostovoljno kakor tudi prisilno prodati komu drugemu, kakor je to določila oblast.

Nakupoval se bo krompir po občinah. Prevzel se bo krompir najpozneje do 31. maja 1917. Lastnik

LISTEK.

O treh kmetijah.

Prilika iz naše dobe.

Oče je imel tri sinove in tri kmetije. Sinovi so bili dobri, kmetije so bile bogate. V jeseni, ko je istje odpadlo, je zbral oče sinove na griču, odkoder so se videli tri kmetije in je dejal:

„Lepe so te tri kmetije in blagor mu, ki jih bo znal izkoristiti. Dober gospodar: kmetije se bodo še razširile in obogatele; slab gospodar: kmetije se bodo zožale in pobračile. Rad bi imel, da sledite mojim naukom in nadaljujete moj trud. Ne branim pa, ki silite v svet, da bi se izučili boljšega gospodarstva. Pomnite pa: Blagoslov božji je nad kmetijo, ako so božje zapovedi v nji!“

Tako je rekel in preden je stopil najstarejši sin, rekoč: „Oče, grem in se vrnem o Vstajenju. Ko bo začela pomlad, zagospodarim na kmetiji.“

Oče ga je blagoslovil in najstarejši je izginil v dolini.

Nato je stopil srednji sin k očetu, rekoč: „Oče, grem in se izučim, da povečam kmetijo. O novem letu se vrnem in z novimi nazori zagospodarim na

kmetiji.“

Oče ga je blagoslovil in srednji sin je izginil v dolini.

Razžalostil pa se je očetov obraz, ko je videl edino najmlajšega sina pred seboj. Pri sebi je dejal: Zapustila sta me, da se vrneta bogatejša. Zdi se mi pa, da vidim berača, ki se vračata po blatni cesti. Stopil je k najmlajšemu in dejal: „Ali me tudi ti zapustiš, najmlajši?“

Najmlajši pa je stopil k očetu, rekoč: „Kako naj Vas zapustim, oče? Vedno ste mi bili dobri in ste me le dobro učili. Obogateli ste po svojih nazorih in zakaj bi jim jaz ne sledil? Ostal bom pri Vas in še danes naj postanem gospodar na kmetiji.“

S solzami v očeh ga je oče objel in mu dal eno kmetijo.

Ko se je nagibal štiridesetdanski post k večeru in so zvonovi peli po dolini, se je vrnil najstarejši sin. Ni se zahvalil očetu, ko je zagospodaril na kmetiji in ni vprašal očeta za svet; kajti tako se je izučil in izobrazil v svetu. Pozabil je na očetove besede o božjem blagoslovu in se ni odkril, ko je zvonil poldan v dolini. Njegovi podložniki so točili solze, ko je firjal dolgove; njegovi prijatelji pa so mu naprivali, ker je ljubil narod in napredek. Reševal je ljudi rimskega jarma in jih vodil na pot prostosti. Delil je veselje in zabavo, za solze pa ni hotel biti odgovoren. Ko pa je tako dobrote delil, je kmetija samevala

in zidovje je pokalo; dolgovi pa so rasli kakor zelen bršljan.

Ko je Silvestrov zvon pozdravljal novo leto, se je vračal srednji sin. Njegov korak ni bil gotov in tudi pot je bila preozka. Ko je zagospodaril, ni nič vprašal očeta; tudi zahvalil se ni. V svetu so ga učili, da oče ni višji od sina, ampak vsi ljudje so popolnoma enakovredni enega veselja. Krivično je razdeljeno veselje na zemlji in zemlja sama krivično rodi. Majnik pride in razdeli bogatijo med reveže in revščino med bogatine. Treba je namreč veselja in vživanja; kajti ni še potrdila, da je za grobom kaka bodočnost. Živel je srednji sin po naukih iz sveta: zajemal je s kupa in plačeval. Dobro so se imeli, ki so delili revščino z njim. Sirota iz vasi, ki ni bila deležna njegove radodarnosti, ga je rešila iz cestnega jarka.

Najmlajši pa je bil hvaležen očetu. Vabil ga je na kmetijo in ga prosil nasvetov. Kmetija pa je bogatela, ker so bile božje zapovedi v nji. Reveži, katerim ni bila odtegnjena njegova roka, so ga blagrovale. Ko je zvonilo na vasi, je snel klofut in hvalil Gospoda za življenje. Ni le ljubil napredka, ampak tudi delal je zanj. Vstanovil je različna društva za ljudsko izobrazbo in jih podpiral. Njegove besede so bile: vera, narod in treznost. Žel je zato spoštovanje in zaupnost. Dokaz, da se ni motil v svojih nazorih, je bilo veselo srce in jasen obraz.

mora zahtevani krompir pripeljati do bližnje postaje ali do kraja, ki je določen za oddajo (§ 10). Krompir mora biti zdrav, snažen in vžiten. Ako kak posestnik zahtevanega krompirja prostovoljno ne pripelje na določen kraj (§ 11), mu ga sme politična oblast prebrati, odvzeti in odpeljati na njegove stroške. — Občine morajo tako uravnati v svojem okolišu izpeljati. Minister za notranje zadeve lahko sporazumno z poljedelskim ministrom ukrene, v koliki meri se sme krompir pokladati živini (§ 15). Uporaba krompirja za napravo špirta je v obrtih prepovedana (§ 16).

Vporaba krompirja.

§ 14 pravi, da lahko notranji minister in z njegovim dovoljenjem tudi deželne politične oblasti določijo splošno ali pa samo za določene kraje uravnajo uporabo krompirja za prehrano prebivalstva. Občine morajo tako uravnati v svojem okolišu izpeljati. Minister za notranje zadeve lahko sporazumno z poljedelskim ministrom ukrene, v koliki meri se sme krompir pokladati živini (§ 15). Uporaba krompirja za napravo špirta je v obrtih prepovedana (§ 16).

Do kedar se mora krompir izkopati.

Vsak, kdor je sadil letos krompir, mora istega pravočasno spraviti domov (§ 18). Če ga sam ne more pravočasno spraviti, mora to naznaniti občini, da ga ista da izkopati. Posestnik mora plačati stroške spravljajša. Krompir se mora tudi skrbno shraniti.

Razpošiljanje krompirja.

Razpošiljati se sme krompir od 1. septembra, ko stopi ta naredba v glavnem v veljavo, po železnici v množinah nad 100 kg samo z dovoljenjem politične oblasti (§ 20). Pod 100 kg pa se sme razpošiljati brez dovoljenja.

Najvišje cene.

Najvišje cene bo določil minister notranjih zadev sporazumno z drugimi ministri (§ 22). Te cene se bodo v bližnjih dneh objavile. Dokler se ne objavijo, veljajo sedajne, od okrajnih glavarstev določene cene.

Semenski krompir.

Kar se tiče semenskega krompirja, se bodo cene, promet in vse drugo uredilo po določilih, ki jih še izda poljedelski minister (§ 23).

Sodelovanje občin.

Kakor pri vseh drugih zasegah, mora tudi pri uravnavi prometa s krompirjem občina sodelovati (§ 24).

Kazenska določila.

Prestopki te naredbe se bodo od politične okrajne oblasti kaznovali z globo do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev (§ 25).

D o s t a v e k: Krompir torej splošno ni zasežen, ampak samo tiste odvisne množine, katere so se občini naznanile in ako jih je politična oblast zahtevala. Krompir se sme slobodno uporabljati in pokladati živini. Dokler od oblasti ne dobiš uradnega odloka, da je krompir zasežen, moreš ž njim prosto razpolagati. Oblast pa sme, ako bi bila potreba, uporabo krompirja urediti kakor je urejena uporaba žita. Velevažno bo pri izvrševanju te odredbe naznanilo pridelalca krompirja. Nihče v naših krajih približno ne ve, koliko tehta pridelani krompir. Krompir se naklada na voz in se kar v velikem spravila v kleti. Tudi časa ni za to, da bi se krompir tehtal. Odslej bo drugače; kdor bo hotel vsaj približno vedeti, koliko krompirja je pridelal, bo moral napraviti

Oče je z veliko žalostjo gledal na kmetiji dveh starejših sinov, ju opominjal in ju učil. Nauk iz tujine je premagal očetov opomin in zasmeh je donel očetu na uho.

Vzdignil pa se je najmlajši in prišel k očetu, rekoč: „Težko mi je, ko vidim zasmeh namesto hvaležnosti in propadanje kmetij, namesto blagostanja. Pojdem in ju spreobrnem, dokler jima ne zazvoní — zadnja ura.“

Oče je blagoslovil njegov namen. Sin pa je odšel v dolino in obiskal brata.

Najstarejšega ni bilo doma. Sedel je v gostilni in napival rodoljubom in živio-klical napredku. Ko je vstopil najmlajši, je prekinil svoj govor, pogledal po rodoljubih in po bratu, pa je dejal: „Poglejte ga — nazadnjaka in izdajalca!“

Ko bi trenil, se močje spogledajo, skočijo izza mize in planejo na najmlajšega. „Ven iz poštene družbe! Smrt izdajalcu! Živel napredek!“ — In potisnili so ga ven na cesto in metali kamenje za njim.

Šel je in obiskal drugega brata. Ni ga bilo doma. Delil je premoženje z lenuhi, ki niso imeli žulja na rokah in jim govoril pri bogati mizi o trdem kruhu delavskih mas.

Ko je vstopil najmlajši, je prekinil svoj govor, pogledal po svojih gostih, pa je dejal: „Poglejte ga,

vsaj poskusno tehtanje, n. pr. koliko tehta en jerbas, en vagan ali en voz krompirja, kajti drugače se mu bo lahko zgodilo, da ga bo priznal mnogo več, kot ga ima, kar bi se pozneje seveda ne dalo več popraviti. Važno je tudi, da se pri naznanilu ne zamolči nobene glave živine, tudi psov, kokoši, rac, gosk, pur itd. ne, da bo oblast videla, koliko krompirja se uporabi za krmo živine.

§ 9 te naredbe določa, da se mora (od glavarstva ali vojno-žitnega zavoda) odvzeti krompir najpozneje do 31. maja 1917. Vprašanje nastane, kdo bo trpel škodo pri krompirju. Saj je znano, da krompir rad gnije in postane lažji. Na spomlad bo treba cene primerno zvišati (kar pa se bo, kakor se nam na merodajnem mestu zatrjuje, tudi uredilo). Želeti bi tudi bilo, da se krompir, kjer je nakopičen v večjih množinah, prej odvzame. V okrajih, kjer so okrajna glavarstva (Maribor, Ptuj) že poprej odredila promet s krompirjem, ostanejo v glavnem določila politične oblasti v veljavi, dokler ne bo cesarska namestnica izdala na podlagi ministrske odredbe podrobna izvršilna določila. Mogoče je, da se odvisnega krompirja sploh ne bo zaseglo, ker je pričakovati, da se bodo potrebe glede krompirja z neprisilnim nakupom uredile. Naš list bo v tej zadevi vse potrebne podrobnosti pravočasno objavil, tako da se ni treba nikomur glede zasege krompirja prav nič razburjati ali verjeti izmišljenim govoricam.

Ohranitev sadja in sočivja brez sladkorja

O konserviranju sadja smo že veliko govorili in pisali. Vsaka boljša gospodinja, ki se je zadnja leta le količkaj zanimala za to sadno uporabo, je imela dovolj prilike, da se je poučila o temeljnih pojmih konserviranja živil sploh, posebno pa sadja in zelenjavi. Žal, da se v praksi velika večina drži še starega kopita in dela slepo po receptih in pri tem porabi veliko preveč sladkorja. Vse take gospodinjice so danes, ko nam je sladkor tako pičlo odmerjen, v prav veliki zadregi. Njim so v prvi vrsti namenjene te vrstice.

Najprej moramo povdarjati, da dandanes vobče sladkorja ne smatramo več za ohranjujoče sredstvo, ampak le za več ali manj potreben dodatek, ki naj izboljša sadju okus in poveča njegovo redilno vrednost. Znanstveno je že davno dokazano in neštetokrat preizkušeno, da se vsa živila lahko konservirajo brez vsakega dodatka, bodisi kateregakoli ohranjujočega sredstva, torej tudi brez sladkorja. Seveda je potrebno, da se lotimo dela s pravim umevanjem življenjskih pojavov, ki pridejo v poštev pri tem važnem predmetu in ki so razmeroma prav lahko razumljivi.

Pred vsem si moramo enkrat za vselej zapomniti temeljno pravilo, da kvarjenje sadja (gniloba, plesen, kipenje in kisanje) povzročajo razna s prostimi očmi nevidna, torej sila majhna bitja — rastlinice, ki jim pravimo glivice. Njihovo seme — imenovano: tros — se nahaja v neizmernem številu na sadju samem, na vseh predmetih, ki pridejo v dotiko s sadjem in v zraku, tako da ga skoro ni prostora na zemlji, kjer bi bili varni pred njim. Nevidne glivice so torej edini vzrok, da sad zgnije, ukuhamo sadje splesni, sladek sadni sok kipi in se naposled skisa. Iz tega sledi drugo velevažno pravilo, da mora vse naše prizadevanje pri konserviranju sadja stremeti za tem, da pogubno delovanje glivic oviramo ali pa popolnoma preprečimo. Za to imamo brez sladkorja dve imenitni sredstvi, ki sta nam vedno na razpolago, ki sta poceni in popolnoma zanesljivi.

1. Škodljive glivice potrebujejo za razvoj in svoje delovanje veliko vlage — vode. Zato razdenejo posebno hitro vsa sočna, vodena živila, kakor je ravno sadje, ki ima povprečno 80 do 85% vode v sebi. Ako pa iz sadja odpravimo precejšen del (do dve tre-

skopuha in pobožnjaka! „Ko bi trenil, se močje spogledajo, skočijo izza mize in planejo na najmlajšega. „Ven iz poštene družbe! Smrt bogatinu in podiepniku!“ Potisnili so ga ven na cesto in metali kamenje za njim.

Žalosten se je vrnil najmlajši sin pred očeta: „Hotel sem rešiti nju in kmetiji, pa je že žalibog — prepozno.“

Oče je otrnil solzo in dejal: „Hiša, ki se maje, je blizu padea in hrast, katerega črvi razjedajo, že kmalu strohni. Kmetiji razpadeta sicer, a ob zadnji uri bom plačal dolgove in dal kmetiji Tebi, ki si dobro gospodaril. Združil boš tri kmetije v veliko eno kmetijo in srečen boš, dokler boš šel po ti poti!“

Oče ni nič več svaril in najmlajši ni šel več v dolino.

Čez leto dni je prišlo novo Vstajenje. Kakor je zagospodaril najstarejši sin štiridesetpostnega dne zvečer, ko so zvonovi peli, tako je tega dne dogospodaril in povezal culico. Kakor je zagospodaril srednji sin starega leta dan, ko je Silvestrov zvon pozdravljal novo leto, tako je tega dne dogospodaril in povezal culo.

Obe kmetiji pa je dobil najmlajši sin, najvrednejši in je tako imel tri kmetije ali eno samo veliko kmetijo.

tjini) vode, s tem ustavimo kvarljivo delovanje glivic in sadje se ohrani.

Kako pa odpravimo iz sadja preobilo vodo? — Tako kakor iz sveže trave in drugih pridelkov, ki bi jih glivice istotako prav naglo uničile, ko bi jih neposušili. Sušenje sadja je najpreprostejši in najcenejši način konserviranja brez sladkorja. Suhaga sadja si vsakdo lahko pripravi za svojo potrebo bodisi na deželi ali v mestu. Suho sadje ni prav nič manj vredno kakor kako drugače in s sladkorjem konservirano. Ako ga skuhamo in po potrebi nekoliko osladimo, je ravno tako okusno in redilno kakor najfinjši kompot. Kuhano suho sadje je pa tudi kar brez sladkorja zdrava in tečna hrana za zdrave in bolne.

Letos nam posebno kaže sadje sušiti; ne samo zato, ker nimamo sladkorja, ampak tudi zato, ker ga je izredno malo in s sušenjem se najbolje uporabi, ker se tvarine nič ne izgubi. Letos ne bomo nič lupili in trebili, ampak posušili vse v koži, k večjemu zrezano na krljce.

Ravno tak uspeh, kakor pri sušenju, dosežemo, ako sadje razkuhamo v kašnatu tvarino in potem tako dolgo ukuhavamo, t. j. izparivamo vodo, da se močno zgosti. Tudi te sadne tvarine, ki smo ji vzeli veliko vode, glivice ne morejo lahko pokvariti, posebno če jo spravimo v primernih posodah na suh, in hladen prostor. Na ta način dobimo zelo okusno, tečno in zdravo sadno mezgo, ki bi morala prav povsod priti tudi pri nas do take veljave, kakor jo ima po drugih deželah. Povdarjati moram tudi tukaj, da letos ne bo kazalo sadja za sadno mezgo lupiti ali tlačiti skozi sito ter zametati toliko dobre tvarine — kar lepo oprano in obsušeno sadje celo ali pa zrezano v lonec ali v kotel!

Poleg sulega sadja je sadna mezga najvažnejša sadna conserva, ki se izvršno obnese brez sladkorja zlasti iz češpelj in jabolk.

2. Vse se pa ne da posušiti, nekaj sadja bi vendar radi ukuhali kot kompot in sadne pijače bi tudi radi imeli. To pa gotovo ne gre brez sladkorja. Pač, tudi za ta slučaj imamo zanesljivo sredstvo, da sadje in pijače iz njega obvarujemo pred pokvarjenjem. V to svrhu moramo pa glivice in njihove trose na sadju uničiti in sadje potem tako zavarovati, da se glivice ne morejo zopet iznova zatrositi vanj. Na ta način se bo sadje ohranilo popolnoma neizpremenjeno, kakor dolgo hočemo — njegova trpežnost bo neomejena brez ozira na to, ali mu pridamo kaj sladkorja ali pa nič.

Kako pa uničimo glivice in njih trose na sadju? Prav lahko, hitro in zanesljivo! Snažno oprano in obsušeno sadje vložimo v primerne steklene posode, ki morajo imeti seveda dovolj širok vrat, za sadne sokove so pa dobre vsakovrstne navadne steklenice od vina, piva, slatine itd. Tako pripravljene posode, napolnjene tesno in brez vode, ali nalite s sadnim sokom, postavimo v lonec ali kotel, ki ga naitijemo z vodo do blizu vratu steklenic. Sedaj vodo segrejemo najmanj na 75 stop. C. Če pa nimamo termometra, pa naj vre. V vreli vodi pustimo posode s sadjem kake pol ure. V tem času vročina pomori vse glivice in trose na sadju in v sadnem soku — sadje je sterilizirano.

To pa še ne zadostuje. Ko bi steklenice pustili odprte, bi se takoj zopet zatrosili iz zraka trosi vanje in razgrevanje bi bilo brezuspešno. Zato je le na to, da rob steklenice in pokrova ni okružen in gumijev obroček mora biti prožen. Steklenice zapremo takoj, ko jih napolnimo s sadjem ali sokom, torej preden jih denemo sterilizirati. Da med sterilizacijo pokrove ne zdrkne s steklenice, ga moramo pritrditi s kovinsko vzmetjo. Potrebno je tudi, da je steklenični vrat, rob pokrova in gumijev obroček popolnoma suh, ko se steklenica zapira.

Popolnoma zanesljivo neprodušno zapri steklen pokrovec z gumijevim obročkom, kakor je vpeljan pri vseh novejših konservnih steklenicah. Paziti je le na to, da rob steklenice in pokrova ni okružen in gumijev obroček mora biti prožen. Steklenice zapremo takoj, ko jih napolnimo s sadjem ali sokom, torej preden jih denemo sterilizirati. Da med sterilizacijo pokrovec ne zdrkne s steklenice, ga moramo pritrditi s kovinsko vzmetjo. Potrebno je tudi, da je steklenični vrat, rob pokrova in gumijev obroček popolnoma suh, ko se steklenica zapira.

Po končani sterilizaciji vzamemo steklenice takoj iz lonca in jih pustimo, da se shlade. Še le čez več ur, ko so popolnoma mrzle, snamemo vzmet s pokrova. Ako je vse v redu, se pokrovec tako trdno drži steklenice, da ga ne moremo odtrgati od nje — zračni tlak je tista sila, ki nam tako izvršno služi. Take conserve so neprodušno zaprte in ako so dobro sterilizirane, se tudi 10 let ne bodo izpremenile, dasi ni v njih niti trohice sladkorja.

Prav isti uspeh dosežemo, ako v takih posodah konserviramo grah, fižol, paradižnike, šparglje, karfijole itd. Razloček je samo ta, da moramo zelenjad dalj časa sterilizirati (eno do poldrugo uro) in pa čez en, najkasneje čez dva dni sterilizacijo za ¼ ure ponoviti. Kakor smo že omenili, sadju ne pridajmo nič vode, ker pri razgrevanju da iz sebe precej lastnega soka. Zelenjadi pa prilijemo, potem ko smo jo napolnili v steklenice, nekoliko osoljene vode (da se ga nekako čez polovico steklenice).

Iz povedanega je razvidno, da pri modernih konservnih steklenicah z gumijevim obročkom in steklenim pokrovom prav lahko dosežemo absolutno neprodušnost. Žal, da takih steklenic sedaj ni dobili.

Vrhu tega so bile že pred vojsko drage, kaj pa šele danes! Uporabljati bomo morali torej za ukuhanje sadja, zlasti pa za sadne sokove v večji meri tudi navadne steklenice. Kako bomo pa te neprodušne zaprli?

To dosežemo edino na ta način, da jih pred sterilizacijo trdno zamašimo z navadnimi plutovimi zamaški, ki jih prej namakamo več ur v mrzli vodi, in potem ne več kakor 10 minut v kropu. Da med sterilizacijo zračni pritisk zamaškov ne izpaдне, jih moramo z motvozom ali z žico pritrditi, preden dene mo steklenice sterilizirat. Takoj po sterilizaciji, ko so steklenice še vroče, zamaške gladko odrežemo do vratu in jih skrbno zabijemo s pečatnim voskom ali še bolje s parafinom.

Tako prirejeni zamaški so popolnoma neprodušni in je vsaka na ta način zaprta sadna konzerva prav tako varna pred pokvarjenjem, kakor v poprejenjenih modernih steklenicah.

V novejšem času so začeli priporočati zamaške iz bombaža (bate), ki sicer ne zapro neprodušno, a delujejo kot nekako cedilo (filter) za zrak. Bombažasti zamaški namreč prepuščajo zrak, a ta se prececi, ko gre skozi zamašek in glivični trosi ostanejo med bato. Kakor kažejo že mnogoletne izkušnje po laboratorijih, je bombažast zamašek precej zanesljiv, toda kljub temu ni da bi ga splošno mogli priporočati, ker je treba vendarle gotove spretnosti in vaje, ako ga hočemo uspešno rabiti. Vrhu tega je bombaž danes tako drag, da ga nikakor ne kaže uporabljati v ta namen.

Končno moramo omeniti pri tej priliki še en način konzerviranja, ki je jako enostaven in prilichen, ter se uporablja tuintam po nekaterih večjih gospodinjstvih, kjer ukuhajo vsako leto velike množine sadja. To je konzerviranje s pomočjo kemičnih ohranjujočih sredstev. Ako namreč pridenemo sadni konservi tvarino, ki trajno ovira razvoj glivic, ali jih pa celo uniči, je umevno, da zadobi izdelek neko več ali manj zanesljivo trpežnost brez ozira na sladkor, sterilizacijo in vpliv zunanjega zraka. Žalibog, da tega načina kljub vsej priprostoposti in priličnosti ne moremo priporočati, ker so izvečine vse snovi, ki pridejo tukaj v poštev, hudi strupi, ki ne uničijo samo glivic v sadju, ampak utegnejo tudi v majhnih množinah oskodbati človeško zdravje. Naravnost nevarne so pa te snovi v rokah neizkušene gospodinje, ki ne pozna njih učinka in se pri uporabi prav lahko zmoti glede množine.

Po profesorju dr. Buckenacku so posebno nevarne in pod nobenim pogojem dovoljene sledeče snovi: borova kislina (Borsäure), Formalin (Formaldehyd), vodikov superoxyd, salicilna kislina, kresotina kislina in fluorova kislina (Fluäsäure).

Brez nevarnosti in škode pa smemo uporabljati za konzerviranje sadja mravljinčjo in še bolj nedolžno benzo-kislino. Seveda sta tudi te dve snovi strupeni in je treba istotako gotove previdnosti. Vendar pa v taki množini, ki zahtuje za konzerviranje, še niso za človeško zdravje prav nič nevarni.

Mravljinčja kislina se dobi v lekarnah kakor 25% vodena raztopina. Na 1 kg sadnega soka (ali pa sadja) smemo vzeti največ 10 gramov te raztopine.

Benzo-kislino prodajajo v lekarnah kot benzo-kislino natron. Tega smemo vzeti na 1 kg soka ali sadne meze k večjemu poldrugi gram. Zahtuje pa že 1 gram, da se konzerva dobro drži.

Povedali smo že, da sta tudi te dve sredstvi škodljivi, ako bi ju užili v količkah večji množini. A tako razredčeni, kakor zgoraj omenjeno, pa ne škodujeta, ker tvorita v človeškem telesu nedolžno spojino, ki jo telo izloči z vodo.

Vsekako pa moramo povdarjati še enkrat, da so tudi te snovi le pripomoček v sili in ne smejo nikdar izpodrinuti na vse strani preizkušenih in priznanih naravnih ohranjujočih sredstev.

-c-

Italijansko bojišče.

Na soški fronti se je dne 4. avgusta pričela 6. italijanska ofenziva. Lahki napadajo z veliko silo naše postojanke na Doberdobo, pri Gorici, in pri Tolminu. Naši krepki drže svoje stare postojanke. Samo pri goriškem območju smo svoje čete umaknili z zahodnega na levi breg Soče, da se tako naše tamošnje čete obvarujejo pred prevelikimi izgubami. Italijanska artilerija že več dni srdito obstreljuje mesto Gorico. Dne 5. avgusta so italijanske granate porušile bolnišnico usmiljenih bratov. Pri tem je bilo ubitih večje število oseb. Lahki niso prizanašali niti ubogim ranjencem in osebami, ki jim strežejo. Raz bolnišnice je plapolala zastava Rdečega križa, a Lahki so jo kljub temu obstreljevali.

Na Koroškem so se v zadnjem tednu vršili manjši boji pri gorski skupini Plöcken.

S Tirolskega se poroča o bojih, ki se vrše pri obmejni trdnjavi Paneveggio (južnovzhodno od Bolcana). Kakih posebnih dogodkov na tirolskem bojišču ni bilo.

Naši so se v preteklem tednu izkazali tudi na morju in v zraku. V severni Adriji je prišel v naše roke skoro nepoškodovan italijanski podmorski čoln „Giacinto Pullino“. Dne 2. avgusta so naše tor-

pedovke obstreljevale mesto Molfetti ob vzhodni italijanski obali. Na povratku so trčile na oddelek laškega bojnega brodovja. Po uspešnem našem obstreljevanju so se laške ladje umaknile. V Sredozemskem morju je naš podmorski čoln potopil italijanski parnik „Lembo“. Pri Visu je dne 5. t. m. zgorel in padel v morje velik italijanski zrakoplov. Pri Draču v Albaniji pa so naši letalci dne 2. avgusta sestrelili sovražno letalo, Lahki z bombami z zrakoplovov skoro dan za dnevom napadajo Trst in druge važne kraje v Primorju.

Šesta soška bitka.

Ob Soči se je razvila nova, zelo srdita bitka, katero lahko imenujemo šesto italijansko ofenzivo ob Soči. Dne 4. avgusta so se na italijanskem delu Doberdobske planote razvili besni boji. Sovražno topništvo je od 4. avgusta naprej streljalo več dni zaporedoma z največjo ljutostjo po cele ure nepretrgoma na višinski greben Brdo-Tržič. Dne 4. avgusta, po 10. uri dopoldne, so se pričeli infanterijski napadi na naše postojanke vzhodno od Tržiča. Tekom popoldneva se je Italijanom sicer posrečilo, da so vdrli na več točkah v naše postojanke, a po našem protinapadu so bili s pomočjo naše dobrodelujoče artilerije vrženi zopet nazaj. Ob 7. uri zvečer so bile izgubljene postojanke zopet v naši posesti. Italijanskega napada se je udeležilo 7 polkov. Dne 5. avgusta so vražni napadi na Doberdobsko planoto niso bili več tako srditi. Sovražnik je imel prehode žrtve, in ni več napadal s tako smelostjo, kot prvi dan. Dne 6. avgusta je laška artilerija začela zopet izredno srdito obstreljevati celo našo fronto od Tolmina do morja. Ob 4. uri popoldne so Lahki pričeli z infanterijskimi napadi pri gori Sabotin, pri Pevmi in Sv. Mihaelu. Srdita borba je trajala celo noč. V protinapadih smo se polastili zopet vseh razstreljenih, od Italijanov zasedenih prednjih jarkov. Borba se je v ponedeljek, dne 7. avgusta, na celi soški fronti nadaljevala z isto srditostjo kot prejšnje dni. Razun pri Gorici smo na celi črti obdržali vse svoje stare postojanke. Bitka se nadaljuje.

Borba za Gorico.

Lah porušil bolnišnico usmiljenih bratov.

Že dne 4. avgusta se je Lah spravljal s svojimi topovi na goriško območje, ki se imenuje tudi „ključ do Gorice“. A najhujši ogenj je sipala italijanska artilerija na Gorico v soboto, dne 5. avgusta. Obstreljevanje se je pričelo ob 4. uri popoldne in je trajalo do 8. ure zvečer. Granate so na zasebnih poslopih vnovič napravile veliko škodo. Tudi več prebivalcev je bilo deloma od granat, deloma pod razvalinami zadetih hiš ubitih. Žrtve so izključno žene in otroci.

Tudi bolnišnica usmiljenih bratov, ki služi od začetka vojske kot vojaška bolnišnica in je kot taka zaznamovana z zastavami in znaki Rdečega križa, je bila večkrat zadeta. Eno bolniško poslopje je popolnoma porušeno. Veliko ranjencev je bilo pri tem ubitih. Tudi pripor usmiljenih bratov o. Longin Horak, rodom Čeh, je bil težko ranjen, subprijor o. Vid Križkava pa ubit. Bolnišnica usmiljenih bratov je za semeniščem in mestno bolnišnico tretja bolnišnica v Gorici, ki so jo Italijani obstreljevali in porušili. Dunajski list „Reichspost“ poroča, da je bilo poleg prijorja še ranjenih tudi več usmiljenih bratov, več strežnikov je kmalu nato umrlo žunaške smrti v izvrševanju ljubezni do bližnjega.

Tudi dne 6. avgusta se je obstreljevanje Gorice nadaljevalo. V ponedeljek, dne 7. avgusta, pa so bili boji za goriško območje posebno hudi. Laška artilerija je z zatvornim ognjem naše postojanke na zahodnem bregu Soče pri Gorici tako obsipavala z granatami in šrapneli, da ni bilo mogoče več zdržati. Poleg tega pa so se divji napadi italijanske infanterije neprestano ponavljali s tako srditostjo, da so se naši morali umakniti z zahodnega na vzhodni breg Soče, da se vrlo posadko goriškega območja obvaruje prevelikih izgub. Mesto Gorica leži sedaj 800 do 1000 m za krbitom naše nove, že poprej pripravljene in dobro utrjene postojanke. Naši vrli brambovci ob Soči bodo skrbeli, da tudi v bodoče noben Italijan ne bo stopil v Gorico, ki je sedaj po italijanski artileriji spremenjena v eno veliko razvalino.

Velike italijanske izgube.

Ob goriškem območju, kakor tudi na drugih delih soške fronte je imel sovražnik od 5. do 8. avgusta velike izgube. Samo pri Gorici so naši vjeli do tega dne okrog 3000 Lahov, med temi 72 čustnikov. Ker so laški poveljniki gonili kljub hudemu našemu ognju vedno nove čete v borbo in se niso ozirali na ogromne izgube glede mrtvih in ranjenih, pokriva sedaj bojišče ob Soči na stotine mrtvih Lahov. Po Soči plavajo celi kupi mrtvih Lahov v morje.

Kako smo na Lahe prožili mine.

Slovenski fantje na južnem Tirolskem nam pišejo:

Bilo je meseca julija. Sedeli smo v strelskem jarku. Naenkrat nam pride nekaj na misel. Vedeli

smo, da so polentarji ob jutranjih urah zelo živahni in da jih je na nekem mestu večje število skupaj. Tedaj pa smo stopili k našemu staremu delu. Začeli smo pozdravljati laškega izdajalca z minami. Ko pa smo sprožili prvi strel, se je po kratkem molku razlegala razstrelba mine. Velik oblak črnega dima se je vil po zraku. Kmalu se je slišalo stokanje polentarjev: „Ajuto! Ajuto!“ (t. j.: pomagajte!) Vse polno razkosanih mrličev je ležalo okoli luknje, katero je napravila razstrelba mine.

Takih dogodkov bi se lahko dosti omenil, dosti činov, katere opravljamo Slovenci v strelskih jarkih proti Italijanom. To znamo mi in znate vi v domovini, da slovenska kri ne bo nikdar izčrpana in če se postavijo celo sovražniki peklenške sile proti nas!! Res se trudi naš zahrbtni sovražnik, da bi nas potisnil nazaj, pa dokler bomo stali na straži štajerski in kranjski slovenski fantje, se bo vedno s krvavo bučo vrnil, kakor se je že mnogokrat.

Pozdravljamo naše starše, prijatelje, znance in čitatelje „Slovenskega Gospodarja“. Na veselo svidenje! Franc Lubaj iz Ptuj, Peter Kristovič iz Ptuj, Franc Potnik iz Konjic in Ivan Narat iz Črne gore pri Ptuj.

60.000 Italijanov na francosko bojišče.

Italijanski listi poročajo, da se je na zadnjem vojnem posvetovanju četverosporazumovih držav v Parizu sklenilo, da se tudi Italija dejanski udeleži bojev na francoskem bojišču. Za sedaj odpošlje Italija 60.000 mož na francosko bojišče.

Italijani iz Afrike pregnani.

Pred balkansko vojsko so si Italijani z ogromnimi žrtvami na denarju in krvi zavojevali Tripolitani. V sedanji vojski so jo korak za korakom izgubili in te dni se javlja, da so jo morali popolnoma zapustiti. Domači rodovi so porabili priliko svetovne vojske, se s pomočjo Turčije oborožili in nagnali Italijane iz svoje domovine.

Rusko bojišče.

Na naši ruski fronti smo dobili dva nova velovna poveljnika. Južno od Tarnopola do rumunske meje je vrhovno poveljstvo naših čet poverjeno prestolonasledniku Karl Franc Jožefu, od Tarnopola proti severu pa poveljuje zavezniškim četam maršal Hindenburg. Takoj, ko je prevzel poveljstvo naših čet v Karpatih naš bodoči cesar, je vrle avstrijske bojovnike prešinilo novo navdušenje, katerega posledice so se takoj pokazale. Ruse, kateri so že bili nekako na potu na Ogrsko, podijo naši zopet nazaj proti severu. Edino na fronti vzhodno od Stanislava smo se morali zaradi ruske premoči pomakniti nekoliko proti zahodu.

Hudo pritiskajo Rusi na desno krilo Hindenburgove armade med Tarnopolom in mestom Brodi. Na tem prostoru bi Rusi radi predrli našo fronto in prodirali proti Lvovu. Ruski naval pa so naši ustavili. Istotako hudi boji se vrše ob Stohodu v Voliniji.

Prestolonaslednik Karl Franc Jožef poveljnik v Galiciji in Bukovini.

Prvi vspehi.

Dne 2. avgusta se je z Dunaja uradno razglasilo, da je maršal Hindenburg prevzel vrhovno vodstvo na ruski fronti. Dne 4. avgusta se je to poročilo izpopolnilo tako, da Hindenburg poveljuje fronti zavezniških armad severno od Tarnopola do Rige, naši fronti južno od Tarnopola do rumunske meje pa prestolonaslednik Karl Franc Jožef. Sprememba v vrhovnem poveljstvu se je zgodila radi tega, da je vojno vodstvo odslej bolj skupno, kakor je bilo dosedaj.

Pri armadni skupini nadvojvode Karl Franc Jožefa so se takoj prve dni, ko je prevzel vrhovno vodstvo, pokazali lepi vspehi. Dočim so Rusi pred 1. avgustom vedno bolj silili čez Karpate na Ogrsko, so Avstrijci pod poveljstvom našega bodočega cesarja že prve dni meseca avgusta v prostoru med bukovinsko reko Moldavo in prelazom Jablonica v Galiciji začeli prodirati proti severu. Naši potiskajo posebne v prostoru pri Jablonici in Tatarovu (južno od Kolomeje) Ruse pred seboj. Zahodno od Kolomeje, t. j. v prostoru pri Delatynu, stoji general Köves, naš bivši poveljnik v Črnigori in Albaniji. Njegove čete imajo odbijati izredno srdite ruske napade. Z veliko silo se je navalila ruska armada dne 7. avgusta na del naše fronte južno od Dnjestra pri kraju Tlumač. Sovražniku se je posrečilo vpogniti našo fronto samo za 3 km dalje proti Stanislavu.

Naši poveljniki na ruski fronti.

Na fronti nadvojvode Karl Franc Jožefa, torej od Tarnopola do rumunske meje poveljujejo: od Tarnopola do Dnjestra grof Bothmer, od Dnjestra do Karpat generalni polkovnik Köves; kdo je poveljnik čet ob Karpatih, še ni razglašeno.

Na fronti maršala Hindenburga, v kolikor pride ta fronta za naše čete v poštev, poveljujejo od juha proti severu, od Tarnopola proti severu, generalni polkovnik Böhm-Ermolli, potem generalni polkovnik Terstjanski, na to general Fath in še severneje bavarski princ Leopold.

Rusi bi pred Lvovom radi predrli našo fronto.

Po padcu mesta Brodi so se Rusi navadili z veliko premočjo na našo fronto ob močvirnatem ozemlju gornjega toka reke Seret. Sovražni sunek na tej črti je naperjen v prvi vrsti proti Lvovu. Tukaj bi Rusi radi predrli našo fronto. V prostor med mestoma Brodi in Tarnopol so vrgli ogromne množine svojih rezerv. Posrečilo se jim je, da so dne 5. avgusta prekorčili reko Seret in so zasedli zahodne brežine reke. Rusi si skušajo od tam priboriti pot na krvava bojišča avgustovih dni leta 1914 pri Gologorih, Pomoržanih in Przemislanih. Tukaj poveljuje našim četam generalni polkovnik Böhm-Ermolli, kojega generalštabni šef je dr. Bardolf.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje ofenziva angleško-francoskih čet, ne da bi prišlo do odločilnih uspehov. Pozorišče najhujših bojov je ob obeh bregovih reke Somme. Angleško-francoske čete so v sedanjih pettedenski ofenzivi pridobile 94 kvadr. km ozemlja. Tudi na ozemlju reke Moze se bijejo sedaj skrajno hudi boji. Zelo krvavi so infanterijski boji za verdunsko predutrdbo Thiaumont. V borbi za Verdun, ki že traja pet mesecev, še vedno ni prišlo do odločitve. Italijani pošljejo baje 60.000 mož Verdunu na pomoč. Tudi Portugalska, kateri sta Anglija in Francija dovolili večje posojilo, odpošlje dve diviziji pred Verdun. Del teh čet se že nahaja na potu. Angleži so poslali na francosko bojišče veliko novih čet, iz česar se sklepa, da se bo angleško-francoska ofenziva nadaljevala.

Boji ob Sommi strašni.

Očividno opisuje boje ob reki Sommi sledeče: Boji ob reki Sommi so ena sama najgrozovitejša bitka v tej svetovni vojski. Angležem se je posrečilo prodreti blizu do mesta Peronne. Peronne je v planu. Uničena je krasna stolna cerkev iz 16. stoletja, porušena lepa, zgodovinsko važna mestna hiša, in uničen je dragoceni mestni muzej. Peronne je ena sama razvalina, kajti niti eden meter zidovja ni ostal nepoškodovan.

General Joffre o koncu vojske.

Pariški listi priobčujejo sledeči pogovor francoskega armadnega vrhovnega poveljnika generala Joffrea z ameriškim časniki glede vojnega položaja in o končni zmagi: Naši sovražniki so že vpoklicali zadnje svoje rezerve, katerih ne morejo več pošiljati sedaj tako kakor poprej od kraja v kraj. Ni moja naloga presojati, kako dolgo še bo trajala vojska, mogoče se tedne, mogoče pa tudi zelo kratko časa. Bržčas bo pa konec vojske tedaj, ko bodo naši sovražniki popolnoma izčrpani, kar se bo brez dvoma zgodilo. Sovražnik ve ravno tako dobro kot mi, da je dosegla vojska svoj vrhunec, Petmesečni francoski odpor pred Verdunom je izjalovil nemški nart. Mi imamo sedaj 122 divizij na bojišču.

Turška bojišča.

Na vseh turških bojiščih, izvemši Mezopotamijo, je prišlo zadnje dni do večjih dogodkov.

Na kavkaškem bojišču je prodrlo rusko desno krilo 14 km zahodno od kraja Gümüşkane, središče pa 22 km zahodno od mesta Erzingian. Levo rusko krilo je pa zasedlo črto Palu-Bilis. Na tej črti je dosegla ofenziva turških čet nekaj uspehov in ustavila rusko prodiranje.

Na egiptovskem bojišču je prišlo dne 3. avgusta pri kraju Romani vzhodno od mesta Port-Said ob Sueškem prekopu do večjega spopada med turškimi in angleškimi četami. Tozadevna poročila si zelo nasprotujejo. Turško uradno poročilo pravi, da je bil sunek turških čet proti angleškim postojankam uspešen, dočim zatrjuje angleško uradno poročilo, da je bil naval turških čet, broječih 14.000 mož, popolnoma odbit ter da je bilo v tem boju vjetih 400 do 500 Turkov.

Rumunija.

Rumunija je uganka.

Rumunija je kakor je bila Italija v prvem vojnem letu. Kakor hitro se nam na bojiščih nekočeno slabo godi, že se prikaže njen škodoželjni obraz na

obzorju in se sliši njeno rožljanje z orožjem. Tako je bilo tudi pretekle tedne zaradi dogodkov v Galiciji. Četudi se trenutno ni bati Rumunije, vendar ji pa ne smemo nikdar za 14 dni naprej zaupati. V sedanjih vojski smo se pač dodobra naučili, da Rumunija proti nam ni popolnoma zanesljiva.

Zbiranje rumunskih čet.

Kralj je odpovedal velike manevre, ki bi se naj začeli dne 14. avgusta, ker se je splošno smatralo, da niso nič drugega, kakor prikrita mobilizacija. Toda mesto odpovedanih manevrov so odredjena zdaj splošna zbiranja rumunskih čet na dan 20. avg.

Vesti o rusko-rumunski pogodbi.

Bolgarske vesti hočejo vedeti, da je bila med Rusijo in Rumunijo sklenjena pogodba, v kateri se je Rumunija zavezala se udeležiti vojne pod naslednjimi pogoji: 1. Rusi morajo izvajati proti Hindenburgu vidne vspehe, 2. vreči morajo Avstrijce in Nemce iz Galicije v Karpate, 3. poslati morajo Rumunom pomožno armado 200.000 mož in 4. izdatno podpirati Rumunijo z municijo in z denarjem. To poročilo se v Bukarešti zanikuje. Zdi se, da kakoršne koli odločitve rumunske vlade sploh ni pričakovati pred začetkom septembra. Rumunska vlada objavlja v poluradnem „Victorulu“ članek, ki znova svari pred raznimi vznemirjajočimi poročili ter obsoja liste, ki jih razširjajo. Ta poluradni članek pa se na drugi strani spretno izogiba vsaki jasni besedi o dejanskem stanju političnega položaja.

Rumunija prodaja naše in nemško blago na Rusko?

Budimpeštanski listi objavljajo prav čudno poročilo iz Rumunije. To poročilo pravi namreč, da prodajajo Rumuni industrijalno blago, ki prihaja v „Merkurjevih“ vlakih iz Nemčije, oziroma iz Avstrije, na Rumunsko — Rusom. Ako je to res, potem gre tu za vsega obsojanja vredno zlorabo zaupanja, in potem je sumiti, da so Rumuni sklenili trgovsko pogodbo z Nemčijo in Avstrijo ne le, da sami dobivajo naše blago, temveč da nas napravijo za dobavitelje naših sovražnikov! Poroča se, da je nemška nakovalna komisija v Bukarešti proti tej zlorabi že protestirala in da so rumunske oblasti obljubile strogo nadzirati izvoz v Rusijo.

Rumunija zadržuje naše vagoni?

List „Corriere della Sera“ poroča preko Pariza: Avstrijski poslanik v Bukarešti je zahteval od rumunske vlade, da vrne onih 1100 železniških vagonov, ki so služili v času ruske invazije za transport bukovinskih beguncev. Rumunska vlada je to zahtevo odklonila in si vse vagoni pridržala. Zelo prijazno.

Priprave za zimo.

Kakor se poroča iz Dunaja, je vojno ministrstvo razpisalo dobavo različnih za zimo potrebnih vojaških predmetov. To se pravi, da ni veliko upanja na mir in da moramo biti na vse pripravljene.

Grčija.

Nejasnost na Grškem.

Ker vsa poročila iz Grčije prihajajo po četverospornih brzojavnih žicah, za to ni čudo, ako vsa poročila pravijo, da raste priljubljenost četverospornih in s tem tudi Venizelosova. Nam se pa zdi vendar čudno, da bi se ljudstvo, ki je moralo stati dve leti v vojski, že sedaj čez par let zopet navduševalo za vojsko.

Samostojnost na Poljskem.

Zasedena Poljska bo dobila v najkrajšem času važne politične pravice, pravijo, da dne 18. avgusta. Poljsko ljudstvo z veselo nestrpnostjo pričakuje novih dogodkov. Kakor javlja „Ziemia Lubelska“, dobijo vsa mesta in vsi trgi v zasedeni Poljski samostojno občinsko upravo.

Portugalska in vojska.

Portugalsko ljudstvo je nevoljno, da se Portugalska udeleži vojske, tembolj pa so zadovoljni svobodnimiselnimi voditelji portugalske vlade. Takoj v začetku vojske so ti politiki začeli naročati v ogromnem številu vojno gradivo, pri čemur so imeli svoje velike koristi. Portugalsko ljudstvo more prelivati svojo kri, vladni možje pa si polnijo svoje žepce.

Uporni župan.

List „Kölnische Zeitung“ poroča: Bruseljski

župan se odločno brani, da bi plačal globo 1.250.000 frankov, katero je mestu naložil nemški pravni svet general pl. Bissingen radi izgrediv povoda belgijskega narodnega praznika.

Naše žrtve za domovino.

V bolnišnici v Tullnu na Nižje-Avstrijskem je umrl 22letni posestniški sin Janez Pliberšek, doma iz Morja pri Framu. Na bojišču je bil ranjen in si je še nakopal bolezen, ki ga je uničila. Rajni je bil zvest Marijin družbenik, izboren pevec in je rad sodeloval pri društvenih prireditvah. — Na laškem bojišču je bil težko ranjen Franc Grofič, oženjen posestnik pri Mariji Snežni. Granata mu je zdrobila obe nogi, kateri so revežu morali v bolnišnici odrezati. Operacije ni prestal. Radi prehudih bolečin in prevelike izgube krvi je izdihnil. Rajni junak je bil rodom iz Selnice ob Muri. — Še le sedaj je prišla žalostna novica, da je dal svoje življenje za domovino Janez Dvoršak, posestnik v Zagajskem vrhu, župnija Sv. Benedikt v Slov. gor. Padel je že dne 29. oktobra lanskega leta. Bil je daleč naokoli znan zidar in dober delavec. Zapušča ženo in več nepreskrbljenih otrok. — Na italijanskem bojišču je padel dne 12. julija mladenič Matija Geček, star 20 let, doma na Ščavnici pri Sv. Benediktu v Slov. gor. — Dne 9. t. m. je minulo že leto, odkar sta padla v cvetu mladosti junaške smrti na severnem bojišču slovenska junaka Jožef Otorepec iz Frankovec in Matija Šterman iz Huma pri Ormožu. Bila sta vzorna narodnjaka. — Na tirolski fronti je dne 2. t. m. junaške smrti za domovino padel spoštovani Konrad Majcen, posestnik v Jastrebecih pri Ormožu. Bil je pridlen mož svoje žene in med ljudstvom posebno priljubljen. Bojev se je udeležil v Galiciji po dvakrat in proti Italijanom, kjer je tudi našel junaški grob. — Še le sedaj smo izvedeli, da je že dne 1. aprila 1915 umrl na zadobljenih ranah Alojzij Ditrik, posestnik na Kamenščaku, župnija Sv. Peter pri Mariboru. Bil je ljubeznjiv, miren in povsod priljubljen, zato pa tudi od vseh obžalovan. — Padel je dne 30. junija v Val d'Asa na Tirolskem, zadet od sovražne granate, vrl posestnik in skrben oče Franc Gračner po domače Tranč, v Brdem št. 1 pri Planini. Zapustil je vdovo z 6 nepreskrbljenimi otroci. — Tudi iz sladkogorske župnije je že zahtevala domovina mnogo žrtv. Med njima sta tudi Metod Orač in Matevž Medved, oba v najlepših letih. Orač je bil zadet s šrapnelom, da je bil kmalu mrtev in ni imel prestati nobenih bolečin. Medved pa, kakor poroča njegov prijatelj Karol Juteršnik, je pri kopanju predaleč odplaval in ni ga bilo več.

Nesmrtna slava slovenskim junakom!

Tedenske novice.

Po smrti odlikovan. Cesar je podelil t. g. Jožetu Fabjanu, župniku pri Sv. Luciji, ki ga je usmrtila laška granata, viteški križec Franc Josipovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca.

Zlato mašo je v Soboti med ogrskimi Slovenci obhajal dne 6. avgusta bivši martjanski plebanoš č. g. Jožef Bagari.

Duhovniške vesti. Č. g. vojni kurat Marko Krajnc je oboel. Na njegovo mesto je k 87. pešpolku vpoklican č. g. Anton Persuh, prej kaplan v Dolu.

Nov grško-rumunski pravoslavni metropolit na Ogrskem. Za metropolita grško-rumunske pravoslavne cerkve na Ogrskem je bil izvoljen vladni kandidat državni poslanec Bazilij Mangra. Novo izvoljeni metropolit, ki je zaupna oseba grofa Tisze, si je v zadnjih letih na vladino željo prizadeval, da bi med rumunskim ljudstvom uveljavil madžarske narodno-politične težnje, kar pa se mu ni posrečilo.

Očividno varstvo Marijino nad našimi junaki. Bivši voditelj Marijine družbe in Mladeniške Zveze pri Sv. Križu nad Mariborom, Ljudevit Nudl, piše svojemu župniku iz tirolskega bojišča: Naznanim Vam, da sem bil dne 26. junija v hudem artilerijskem boju. Popoldne ob enih nas je sovražnik zapazil, začel je sipati granate in šrapnele na nas, da je bila groza. Mene je zadela krogla od šrapnela ravno na prsa, ali glejte res čudo! Na prsih nosim že od začetka svojega življenja Marijino svetinjo, krogla mi je predrila bluzo, dalje pa me ni poškodovala celo nič. Zahvaliti se pač imam edino preblaženi Devici, da me je doslej tako zvesto varovala. Drugi zanimiv dogodek se mi je pripetil par dni pozneje. V noči na 29. junija se vlečem v svojo borno in mrzlo hišico, šotorček, seveda kar oblečen, kakor je tukaj že navada. Ponoči med spanjem prifriči puška krogla, predere šotor in mojo odejo ter se zarije v borovje, iz katerega imamo narejene naše postelje. Zopet mi ni bila odločena smrt, ostal sem nepoškodovan. Očividno čuje mogočna materina roka Marijina nad našimi junaki! Koncem meseca julija je bil vrl mladenič za svoje neustrašeno vedenje pred sovražnikom odlikovan z bronasto kolajno hrabrosti. Veseli

mo se tega zaslužnega odlikovanja, ker dela čast naši organizaciji, iz katere je tak junak izšel!

Staro slovansko mesto na severu. Na nemškem otoku Rujanu (Rügen) v Vzhodnem morju se je svoje dni nahajalo slavno slovansko mesto Arkona (Arkun) s preslavnim svetiščem Svantovidom. Ta najbolj severno ležeča slovanska pokrajina je prestala marsikateri napad sosednjih narodov. Dne 15. junija 1168 so bili Danci, ki so izvršili napad na Arkono, ki so jo po dolgih in ljutih bojih premagali in porušili. Dandanes nosi slavnega slovanskega mesta ime samo še 170 čevljev visoki stolp na nasprotnem obrežju, kamor so pribežali begunci z Rujana. Od leta 1727 je ta sezidan svetilnik visok 170 čevljev. — Sam otok Rujan se odlikuje z mnogimi prirodnimi lepotami in številnimi spomeniki po slovanskih praprebivalcih in je sleherni leto privlačna sila mnogih izletnikov.

Odpravljena italijanska imena krajev in otokov v Dalmaciji Z Dunaja se brzojavlja: Merodajni činitelji so — vpoštevajoč hrvaški značaj Dalmacije in dosedanje krivico, ki je omalovaževala ta značaj — zapovedali, da se morajo kraji in otoki imenovati odslej s svojim pravim imenom, t. j. kakor jih imenujejo Hrvati. — Ta vest je tudi uradno poročena in razglašena. Italijanska imena se smejo samo še dva meseca poleg hrvaškega pisati v oklepajih. Tako je prav! Isto pričakujemo tudi za slovensko in hrvaško Primorje!

Namesto cerkvenih zvonov kravje zvončke. Kmetje pri Wörglu so zložili vse kravje zvonce, da bi s tem rešili rekvirirane cerkvene zvonove. Njih namen se jim je posrečil.

Mrtvi se oglašajo. Leto dni so ljudje govorili, da je črnovojnik Franc Štampar, kmet v Jastrebičih, župnija Sv. Bolfenk na Kogu, gotovo padel na bojišču. Lani 6. junija je zadnjikrat pisal svoji ženi. Zena ga je iskala po Rdečem križu in ta ji je odgovoril, da še Franc Štampar živi kot vjetnik na Ruskem, blizu mesta Kijev. Dne 6. junija 1916 pa je na veliko veselje lastnorčno pisal svoji ženi.

Umetna roka za poljedelske delavce. Kmetu J. Kelerju v Turingiji na Nemškem, ki je izgubil sedaj v vojski svojo desno roko, se je posrečilo izumiti umetno roko kot nadomestilo za izgubljeno roko. Ta nova izumitev je po izpovedbi izvedencev neprecenljivo važno nadomestilo za izgubljeno roko za kmete in kmečke delavce. Tudi v Avstriji bo vpeljana ta nova izumitev.

Novi poletni čas nameravajo v Nemčiji obdržati tudi preko 1. oktobra. V tej zadevi so imeli pruski ministri posvetovanje.

Vjetnik, ki ga je gospodar vjel, dela na njegovem posestvu. Iz Cirkovc se nam poroča: Od 1. 1914 je bil v vojni naš J. Osenjak ter si zaslužil srebrno hrabrostno kolajno II. razreda ker je branil proti 9 Rusom in rešil iz njih rok svojega častnika. Sedaj je prišel na dopust. Ljubi svoj dom in vse svoje je našel v redu, pri zdravju in seveda po veselem svidenju vse prav srečne in vesele. Ko pa stopi na dvor, zagleda Rusa, katerega so imeli za delavca. Gleda ga in gleda, ter zakliče: »Ivan, kaj delaš?« Sedaj je na debelo začel gledati tudi Rus. »Ivan — Gorlice!« »Ja, ja Gorlice, odgovori Rus.« Spoznala sta se. Tega Ivana je namreč naš junak pri neki patrulji pri Gorlicah v zimi vjel, ko je polagal telefonsko žico. To je bilo nepričakovano svidenje! Da bi od naših 87tih poglaval vsak 9 Rusov in na vrh še enega vjel, pa bo gotovo kmalu konec svetovne vojne.

Okrađen v Zagrebu. A. Blatnik iz Braslovč je prišel pretekli petek v Zagreb in odšel v Sajmišče, kjer je zaspal. Ko se zbudi, zapazi, da mu je neznanec uzmovil ukradel črno denarnico s 540 K.

Gospodarske novice.

Rekviriranje živine. Dobili smo sledeča vprašanja: 1. Ali smejo nastavljeni kupci s silo vzeti telico 14 dni pred telečenjem in sicer ubogim posestnikom, ki nimamo več kot po tri glave živine? 2. Ali smejo vzeti telico, ki še ni dve leti stara, a je deset tednov breja in jo nato zabarantati ali zamenjati drugim »boljšim« ljudem? »Slovenski Gospodar«, odgovori nam na ta vprašanja, Jurij Č., iz ptujske okolice. 3. Ali sme nakupovalec enemu kmetu vzeti zadnje vole, svojim prijateljem pa pustiti 2—3 pare volov v hlevu? Jaz n. pr. nimam s čim orati in voziti, ker se mi je odvzel edini par volov, moj sosed, ki je prijatelj nakupovalca, pa še ima 3 pare volov v hlevu. Nakupovalec še tudi ima v svojem hlevu 3 pare volov. Kam se naj obrnemo, da dosežemo pravico? Kmet iz mariborskega okraja. — Odgovor: 1. Brejeh krav in brejih telic se še sedaj ne sme nakupovati v klavne namene. Glede starosti živine je sicer določeno, da bi se telice pod 2 leti stare ne smelo nakupovati, a nakupovalci imajo, kolikor nam je znano, naročilo, da smejo tudi živino, ki je mlajša kot 2 leti, nakupiti, a tehtati mora vsaj 300 kg žive teže. 2. Zabarantati ali zamenjati pa nakupovalec ne sme nobenega nakupljenega komada. »Ako je živina nakupljena, se mora odklati živino-prometnemu zavodu. Zasebno barantanje z živino, ki je določena v klavne namene, tudi nakupovalcem ni dovoljeno. Krivično bi

bilo, revnejšemu posestniku živino odvzeti in jo drugemu, bogatejšemu zamenjati za živino, ki jo mora oddati. 3. Kar se tiče zadnjega vprašanja, pa je odgovor celo enostaven: Pristransko postopanje je pri nakupovanju živine strogo prepovedano. Enemu, ki ima samo en par volov, vse vzeti, onemu, ki jih ima več, pa ne, te pravice nakupovalci nimajo označene v svojih predpisih. Svetujemo vam: Ako so vaši podatki resnični, napravite vlogo na okrajno glavarstvo, ali pa še bolje na živinoprometni zavod v Gradcu (Graдец, Franzensplatz št. 2). Vaša vloga mora biti tako sestavljena, da ne bo nikogar žalila. Navedite smete vse resnične podatke, iz katerih bo razvidno postopanje nakupovalca.

Kako se prodaja drevesna skorja. Iz marenberskega okraja nam piše kmečki posestnik: V našem okraju so kupovali trgovci smrekovo skorjo za ceno 20, 26 in 30 K 100 kg. Sedaj pa hočejo dati naenkrat samo 5 do 10 K za 100 kg. Jaz sem tudi dal napraviti večjo množino takšne skorje iz svoje lastne goše in sicer za okoli 1 vagon. Sedaj sem jo hotel oddati. Trgovec in tovarnar mi je obljubil za 100 kg samo 10 K. Delo mi je prišlo drago, delavci računajo 7 K na dan. Prosim, če je mogoče, da bi »Slov. Gospodar« prinesel pojasnilo, če je res cena za skorje toliko padla. Pojasnite nam, kako je s cenami, da stranke ne pridejo v nesrečo in škodo. Kam se naj obrnemo za pojasnilo, z ozirom na prodajo skorje? — Odgovor: Po ministrski odredbi z dne 24. septembra 1915 št. 297 je uradno določena najvišja cena za smrekovo skorjo v celih kosih 30 K, zdrobljena ali zmlačena pa 36 K 100 kg, postavljena na postajo ali v tovarno, oziroma usnjarno. Kdor zahteva, da se mu mora skorja dati za prenizko ceno, se pregreši zoper ministrsko odredbo. Takega človeka, ki hoče kmečko ljudstvo oškodovati, se naj kratkoma naznani na okrajno glavarstvo. Dobro je, ako se sklicujete pri tem na prej omenjeno ministrsko odredbo. Naše uredništvo je pripravljeno dati v enakih zadevah potrebna pojasnila.

Proč z zajci! Prav piše stara savinjska kmečka korenina v 31. št. »Slov. Gosp.« Pritožim se tudi jaz v imenu več takih, ki nam zajci na polju veliko škodo naredijo. Imam 30 oralov zemlje, pa moram hoditi po krušne karte. Ali ni to veliko čudo? Lahko bi si doma pridelal dovolj živeža, pa si ne morem pomagati pred zajci. Pšenice še polovico ne dobim; fižola pa jaz in moj sosed kar nič nimava. Ovsu sem lani imel sejane, da bi ga lahko zrastle 15 vaganov, sem ga moral pokositi; ni bilo kaj žeti, ker so ga zajci skoro vse pojedli in pomandrali. Letos ga sejal nisem, ker ga tako zajci uničijo. Ječmena sejem toliko, da bi ga lahko zrastle 20 vaganov. Potem ga pa tako zajci uničijo, da ga ni več kakor 3 vagane. Ajdo, ko dozori, tako uničijo, da je ni vredno žeti. Da, žalibog, ko bi bili kmetje uslišani, bi se polovico več žita pridelalo. Lov gotovo ne da lovcem toliko haska, kakor bi nam kmetom tisti živež, ki ga zajci pojedo, koristili. Ubogi kmet res vse redi! Prejšnja leta, ko ni bilo toliko divjačine, sem prodajal živež, sedaj ga še pa sam nimam. In ubogim sem tudi lahko dal, sedaj pa, če mi pride kak revež prositi, pa mu pravim: »Le pojdi! Sedaj ti nimam dati. Takrat pridi, ko bo divjačina uničena.« Včeraj je prišel k meni berač, pa ko sem mu povedal, da mu nimam kaj dati zavoljo divjačine, pa mi je rekel: »Po Bizeljskem mi pa ravno tako pravijo. Toraj, sedaj bom moral gladu umreti.« Ob koncu pa prosi veliko mož in žen, dragi »Slov. Gospodar«, ponesi to pismo v srce tistih, ki bi nam kmetom lahko pomagali. Mož iz Pišec pri Brežicah.

Promet z jajci v mariborskem okrajnem glavarstvu. Kakor znano, je mariborsko okrajno glavarstvo določilo zasedajočim jajc v mariborskem okraju. Ljudstvo še dosedaj o tej zasegi ni popolnoma poučeno. Glavna pravila te uradne odredbe so: 1. Jajca smejo nakupovati samo tisti trgovci, ki se pečajo s trgovino z živili (z jajci); 2. oddajati smejo nakupljena jajca samo okrajnemu glavarstvu in prebivalcem v glavarstvu za njih domačo potrebo; 3. kdor rabi jajca za domačo rabo, si jih sme v okraju nakupiti, iz okraja se smejo jajca izvažati samo z dovoljenjem okrajnega glavarstva; 5. posestniki smejo jajca prodajati komad za 12 do 14 vinarjev, trgovci pa za najvišjo ceno 15 vinarjev. Da pa bi moral prodati jajca, te ne more nihče siliti.

Kako se v ptujskem okraju skrbi za kmeta. Z Dravskega polja se nam piše: V začetku, ko so bili na razpolago vjetniki-Rusi, jih kmetje niso marali. Sedaj imajo radi tiste, ki so delavni, pa jih kmetje več ne dobijo, ker jih dobijo ptujski mestjani, ki jih

gotovo desetkrat manje potrebujejo, kakor kmetje. — Kadar ima kmet na prodaj n. pr. krompir, ga mora peljati k prekupeu. Prekupec, ki ni trpel nič s pridelovanjem krompirja, ima velik dobiček, dočim kmet ne dobi za prodano blago v vsakem slučaju niti toliko, kolikor ga stane. Ko bi kmet naravnost, to je neposredno prodal svoje blago onim, ki ga rabijo in vojaški oblasti, bi oba imela dobiček. Vojaštvo bi dobilo blago od kmeta veliko ceneje, kakor pa od prekupea; tudi kmet bi lahko vojaštvu dražje prodal, kakor prekupeu. Da kmetje ne morejo biti s tem zadovoljni, je jasno: prav zelo ogorčeni so. Kdo je tega kriv? Ugane lahko vsak, ki ve misliti!

Živinski sejmi. Radi sedanjega načina nakupovanja klavne živine so se živinski sejmi na štajerskem skoro povsod opustili, ker primanjkuje živine. Na velika sejmišča v Mariboru, Ptuj, Celju, Brežicah, Poljčanah, Št. Jurju itd. se prižene navadno samo kakih 10 do 20 glav. Polagoma se bodo sejmi na ta način popolnoma odpravili. Škoda nimajo samo živinorejci, ampak tudi občine, kjer se vrši sejm, trgovci in gostilničarji. Ljudje nas vprašujejo, ali bo sedanji način nakupovanja klavne živine ostal tudi po vojski v veljavi ali ne. V splošno pomirjenje lahko povemo, da bo živinoprometni zavod nakupoval živino skoro gotovo samo za časa vojne, potem pa bodo nastopile zopet stare kuocijske razmere.

Najvišje cene za seno in slamo. Na različna vprašanja glede najvišjih cen za seno in slamo, javlja deželno kulturno nadzorstvo štajerskega cesarskega namestništva, da so veljavne dosedanje najvišje cene za seno in slamo, ki so sledeče: Za seno in otavo 13 K in za slamo 8 do 9 kron za meterski stot in sicer v nestisnjeni obliki. Za stisnjeno seno in otavo je dovoljena doklada 1 K 50 v za meterski stot. Za prevažanje sena in slame od kraja, kjer se je nakupilo to blago, do postaje, kjer se nalaga, je dovoljena doklada 2 K za meterski stot. Vse druge vesti, ki se o tem razširjajo, so napačne.

Oddaja kovinastih predmetov. Uradno se je razglasilo, da je rok za oddajo kovinastih predmetov podaljšan do 31. decembra 1916. Ta uradni razglas pa se je skoro povsod napačno razumel, in sicer so mnogi mislili, da nobenega kovinastega predmeta, ki še dosedaj ni oddan, odslej ni treba prej oddati, nego najpozneje do 31. decembra. Z merodajnega mesta se nam pojasnjuje, da se mora nova uradna odredba tako razumeti, da je rok za oddajo podaljšan do 31. decembra samo za tiste kovinaste predmete, ki se pri gospodarstvih ali gospodinjstvih nujno rabijo, n. pr. veliki svinjski kotli in za katere so prevzemne komisije izdale dovoljenje, da jih smejo lastniki tako dolgo rabiti, dokler ne pride zahtevani nadomestek. Nemogoče je namreč bilo, do prvotno določenega roka dobiti za vse neobhodno potrebne predmete nadomestkov. Dovoljenje za nadaljno uporabo takih predmetov torej ne velja samo do časa, ki ga je označila komisija na dovolilni listini, ampak do časa, ko se bo dobil nadomestek, kar pa se mora zgoditi najpozneje do 31. decembra 1916. Za vse ostale predmete, za katere komisije ne smejo dati dovoljenja za poznejšo oddajo, se morajo po posameznih občinah oddati do dneva, ki je naznanjen na plakatih. Po novi odredbi pa posestniki predmetov, ki jih še niso oddali ali ki so se jim prepustili v stalno ali začasno rabo, ne smejo komu drugemu prodati, kot vojaški upravi.

Ne spravljajte nezrelega krompirja. Ponekod se dogajajo slučaj, da ljudje zlasti rani krompir veliko prehitro izkopljejo, prodajo ali pa spravijo v shrambe. Prerano izkopani, nepopolnoma dozoreli krompir kaj rad gnije in tudi nima tiste redilne vrednosti, kakor pa popolnoma dozoreli krompir. Torej ne spravljajte krompirja poprej v shrambe, dokler ni popolnoma dozorel, kar se lahko spozna, ako je krompirjevo steblo brez listja in je temno rjav in cvenele barve.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu se je v zadnji dobi poprodala le neznatna množina tujega hmelja za ceno 60—70 K za 50 kg. Vsled ugodnega vremena v zadnjem času se je stanje hmeljskih nasadov precej izboljšalo, kar velja tudi o hmelju v Savinjski dolini. Ker je vlada dovolila, da smejo avstrijsko-ogrsko pivovarne uporabiti 2 milijona stotov ječmena novega pridelka, torej približno 20% več, kakor v l. 1915, bo sigurno tudi popraševanje po letošnjem hmelju nekoliko živahnije. V Savinjski dolini kaže stanje poznega hmelja še precej ugodno. Ker je popraševanje po starem hmelju v Savinjski dolini precej živahno in si razni prekupeci že sedaj prizadevajo kupiti v naprej velike množine poznega hmelja, je pričakovati, da bodo letos hmeljske cene ugodnejše, kakor so bile lani. Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini je precej neenakomerno.

Plesnoba na grozdju. Pogosti mali dežki in jutranje megle pospešujejo razvoj plesnobe po naših vinogradih in se je ista pričela na mnogih krajih že prav opasno razvijati. Plesnoba se da ustaviti, če jo koj v pričetku zatiramo. Če se je pa že hudo razvi-

la, se jo težko odpravi. Zato moramo kaj, ko jo v vinogradi opazimo, vse bolno grozdje dobro, ampak na fino, ob lepem, gorkem in solnčnem vremenu požveplati. V veliki vročini se ne sme žveplati, zlasti ne z novim žveplom. Na debelo natroseno žveplo pa grozdju bolj škoduje kot koristi. Kdor žvepla ne more dobiti, ta naj kaj in vsaj dvakrat tekom enega tedna poškropi trte s tekočino, ki si jo pripravi iz raztopine 120 dek kalijevega hipermanganata in 2 do 5 kg apna v 100 litrih vode. Grozdje se z njo mora dobro premočiti. Kmetijska družba nima nič hipermanganata več v zalogi, zato si ga moramo preskrbeti v lekarnah ali drogerijah, kjer stane kilogram kakih 10 K. 100 litrov škropilne tekočine stane tedaj 1 K 20 v, z apnom vred pa 1 K 30 v.

Proti porabi ječmena za kuhanje piva. Zdravstveni svetnik dr. Bonne na Nemškem je izdal na državnega kancelarja Bethmann-Hollwega odprto pismo, katero je podpisalo 80.000 nemških guttemplerjev (protestantski red abstinentov), v katerem opozarja, da se na Nemškem še vedno vsak dan prekuha 42.000 meterskih stotov ječmena, t. j. krušnega žita, v pivo. S temi 4.200.000 funti ječmena bi se moglo vsak dan preskrbeti zadostno množino kruha za 10 milijonov oseb. Za 1 liter piva je treba 230 gramov ječmena, za posamezno osebo je pa določeno na dan le 220 gramov kruha. V sedanjem težkem času naj bi se popolnoma ustavilo kuhanje piva, drugače pa se naj daje pivo le na krušne karfe.

Razne novice.

Izpit iz latinščine pred vojaškim sodiščem. Te dni se je zagovarjal pred dunajskim vojaškim sodiščem zaradi razžaljenja Veličanstva ruski vojni vjetnik Benjamin Dorošov. V vjetniškem taboru so uporabljali Dorošova, ker je razumel tudi nemščino kot tolmača in je vžival vsled tega razne ugodnosti. A prevzel se je in je začel stražnemu moštvu poveljevati, kakor če bi bil kak avstrijski podčastnik. Pri tem je šel tako daleč, da je zagrešil hudodelstvo razžaljenja Veličanstva. Pri obravnavi je pa tajil, da bi bil izustil žaljive besede, češ, njegova omika bi ne dopuščala takega kaznjivega dejanja, saj je vendar dovršil gimnazijo. Sodnik je pa dvomil, da bi bil ta Dorošov kdaj dovršil gimnazijo in ga je začel izpraševati najpogreje iz latinščine. Latinskih besed kot mensa (miza), homo (človek), filius (sin) itd. ni znal sklanjati, niti ni vedel njihovega pomena. Slično je šlo v drugih predmetih. Sodišče je prišlo do prepričanja, da Dorošov nikdar ni obiskoval kake gimnazije. Ker so priče izpovedale, da je Dorošov izgovoril kaznjive besede, je bil obsojen na tri leta težke ječe.

Koliko plače imajo evropski vladarji vsako minuto. Neki statistik je objavil naslednjo zanimivo statistiko o plači raznih evropskih vladarjev na eno minuto. Po tej statistiki ima ruski car plače na eno minuto 405 K, avstrijski cesar 174 K, nemški cesar 108 K, italijanski kralj 88 K, angleški 75 K, španski 72 K, švedski 48 K, bavarski 46 K, saški 24 K, norveški 46 K, belgijski 24 K, danski pa 18 K. Predsednik francoske republike ima na minuto 9 K, predsednik Združenih držav v Ameriki 2 K, predsednik švicarske ljudovlade pa 12 vinarjev na minuto.

Žena stara 171 let. V ruskem Kavkazu blizu Tiflisa živi žena Nina Taratas, ki je stara 171 let. Vsi njeni otroci, vnuki in pravnuki, 47 po številu, so že pomrli, le ena pravnukinja še živi. Pa tudi ta bo najbrže stara že precej desetletij. Oblasti potrjujejo to vest.

Originalna stava. V Londonu se je te dni izvršila imenitna stava. Slavni angleški igralec Elder Hearn je stavil s svojim ravnateljem, da ni mogoče v Londonu prodati v dveh urah 15 pravih bankovcev po 100 K za 1 vinar. Stava se je izvršila. Igralec se je napravil v najslabšo obleko pocestnega pometača, ter ponujal ljudem pravi bankovec za 100 K po 1 v. Velika večina gospode ga je ogorčeno zavrnila. Pa so ga imeli za neumnega, drugi so mislili, da je ta denar ponarejen. In res ni mogel v dveh urah prodati več kot dva bankovca. Enega je kupila soproga nekega poštnega ravnatelja. Tako je bila imenitna stava dobljena.

Dopisi.

Maribor. Težek udarec je zadel ponoči od ponedeljka na torek dne 8. avgusta ugledno družino vpokojenega sprevodnika južne železnice Janka Kavčiča. Po kratki boleznici se je preselila v dobi 15 let pri sorodnikih pri Sv. Tomažu v večnost njih miljena hčerka Zofika Kavčič. Rajna je dovršila pravkar z najboljšim uspehom meščansko šolo ter bila sprejeta v učiteljske šolske sester v Mariboru. Radi svojega ljubeznivega vedenja je bila ljubček svojih starišev in vseh, ki so jo poznali. Ko se je zadnjo soboto poslovila zdrava od svojih starišev, pač ni sama niti stariši niso slutili, da jim ostane le še eno svidenje — nad zvezdami.

Sv. Peter pri Mariboru. Koncem preteklega meseca sta se narodila mrtva dva otroka. Povsod je bil vzrok, ker se je mati prevzdignila pri napornem delu, katerega morajo sedaj izvrševati

zenske. — Dne 5. avgusta pa je umrla na njivi, kjer je zbirala krmo za svinje, nagle in neprevide smrti Neža Slanič, rojena Rubin, viničarka v Malečnici. — Plesnoba sili strašno na grozdje tako da je že skoro polovico grozdja uničenega. — Ječmen, drugega zrnja še nismo mlatili, prav malo izdaje. Seme je majhno kakor kumna. — Kar pa imamo drugih poljskih pridelkov, nam tudi ti ne obetajo mnogo. Krompir je redek in majhen. Koruza zaradi že precej pritiskajoče suše, nastavlja redko in malo stročje. — Razven teh nadlog pa še prihajajo uzmiči iz mesta, ki pulijo že pozni krompir iz zemlje, trgajo koruzno stročje, kradejo zeleno sadje in vse kar najdejo. Po hostah kradejo in sekajo zeleno drevje. Če se pa kmet kaj skrega nad takimi ljudmi, ga še pošteno ozmerjajo, da si ne pusti še kože zdreti.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Poroča se nam, da je bil na soški fronti ranjen v levo roko dne 26. julija, Jakob Žnidarič, doma od Sv. Jurija ob Ščavnici.

Sv. Križ pri Ljutomeru. (Nove orgle.) Dne 30. julija t. l. smo obhajali tukaj z veliko slovesnostjo god župniške patrone sv. Ane. Ta dan so bile tudi nove orgle strokovnjaško preskušane in — lepo so pele. Nekaj dni poprej so jih pa naš presvitli knezsko-povodni sv. birme sami blagoslovili. To je bila čez vse lepa, redka in ginljiva slovesnost, prva na dan sv. birme. Nepozabna nam ostane procesija od velikega oltarja na z venci ozaljšani cerkveni kor: spredaj križ; za njim dolga vrsta iskreno molitvenih č. gg. duhovnov in potem ekselence v ornatu: med procesijo poje številni mešan zbor štiriglasno psalm „Laudate Dominum“; zdaj pride dolga procesija na kor; začnejo se slovesni obredi; g. knezsko-povodni dvakrat slovesno blagoslovljajo nove orgle; med odhodom procesije iz kora poje pevski zbor Foersterjevo „Sv. Cecilija.“ Da, orgle v cerkvi, v slavo božjo, v pobožno veselje in tudi v žalost, ki mu bodo pele na zadnji poti! Nove orgle so v gotiškem slogu, 119. najmodernejše delo orglarskega mojstra g. Josipa Brandl iz Maribora, ki mu delajo vsi čast. Stanejo 6000 K. Imajo dva igralnika, 26 spremenov in so razdeljene v dva samostojna glavna dela tako, da iz ozadja sveti v sredini krasno slikano veliko okno med orglami v ospredje cerkve; res, idealna harmonija! Našemu prečastitemu g. župniku, ki so nam opremili našo lepo hišo božjo z notranjo uredbo umotvorov: 14 velikih slikanih oken, veliki oltar, prižnica, krstni kamen in sedaj nove velike orgle, njim pa želimo vsi hvaležni župljani, da bi na mnoga leta z veseljem gledali bogato delo svojih neutrudnih rok in poslušali pri sv. daritvah — nove orgle!

Središče. Na Brnik Ploho gostijo v Središču dne 30. julija je nabral med gosti Mat. Ivanuša za avstrijski Rdeči križ znesek 6 K 20 v. Izročil se je določenemu namenu.

Sv. Duh na Ostrem vrhu. Prav redkokrat pride kako poročilo iz naše župnije v „Slov. Gospodarja“. Izgovarjamo se, da ne znamo pisati, kateri pa znajo, pa nočejo. Dne 1. avgusta smo imeli lep pogreb. Pokopali smo nad vse vzglednega mladenci Alojzija Forštnerja, starega 22 let. Bil je vedno bolj slabega zdravja, zato pa si je izvolil krojaški stan. Tako je šival in delal v zadovoljnost občinskega, Bog pa je imel druge gotovo boljše namene z njim, zato ga je poklical k sebi. Mladenci, ki smo ga spremljali, smo si potem rekli: Takšnega pogreba še nismo imeli. Tudi Alojzijevo zastavo smo mu nesli nasproti. Pri sv. masi smo mladenci svetili. N. p. v m.!

V Čadramu bila je uzorno poštna devica Marjeta Oblonšek slovesno pokopana. Nad 120 deklet jo je spremljalo iz doma v cerkev in potem na stotine še drugih ljudi na pokopališče, kjer je č. g. župnik v nagrobnički vzroke veselja in žalosti pri tem pokopu razložil, ker se ponavljajo prikazni kakor 2., 3. in 4. stoletju za čas sv. Cecilije, Marcele Melanije ml. in drugih.

Vitanje. Dne 2. avgusta je umrl g. Jože Kotnik, šolski vodja v Rakovcu. Na povratku iz Konjic je obnemogel na potu četrte ure pred domom. Bil je blagega srca in pobožnega življenja. Vsako nedeljo, tudi ob najhujšem mrazu in snegu je prišel dve uri daleč s planine k službi božji. Pač lepo je torej izpolnjeval nauk: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo naša dobra dela in hvalijo Očeta, ki je v nebesih.“ Ljubil je prisrčno svoj slovenski narod, čegar bridko usodo je čutil zlasti tudi na samem sebi. Službo je imel vedno na težavnih, hribovitih krajih. No, sedaj pa je že v deželi, kamor trpljenje ne zna in kjer tudi preganjanja ni več. Svetila mu večna luč! In kakor lepo zelenijo in trdno stojijo ponosne hojke in smreke po naših krasnih planinah, katere je rajni

tako zelo ljubil, tako lepo in trajno ostane spomin njegov med nami, ki smo ga poznali!

Dobrna. Gospod ravnatelj Jožef Zidanšek je daroval za našo šolsko kuhinjo lepo svoto 20 K, za kar se mu vodstvo prisrčno zahvali. — Gospa poveljnica tukajšnjega častniškega rekonvalescentnega zavoda g. dr. Kornhäuserja je med častniki nabrala za šolsko kuhinjo lepo svoto 213 K. Vodstvo se ji, kakor vsem blagim darovalcem prav iskreno zahvali.

Celje. Tukajšnji železniški delavec Janez Fažarinc je dobil pri premikanju železnih vozov tako težke poškodbe, da so ga spravili v deželno bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Seynica ob Savi. Kakor druga leta, bo tudi letos dne 16. avgusta shod pri podružnici Sv. Rožke. Spovedovati se bo začelo že na Vnebovzetje M. D. ob 5. popoldne. Zvečer bo pridiga, jutraj pridiga zunaj in v cerkvi in ob 10. uri še jedna.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 10. avgusta.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 9. avgusta.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Armada skupina podmaršala nadvojvode Karla: V ozemlju gore Capul v Bukovini je bil sovražnik vržen proti severu. Ob gornjem Prutu so pridobile naše čete višine vzdolžno od kraja Vorohda. Po predvčerajšnjih bojih so se tudi sile, ki se borijo pri Otiniji, odmaknile v na zahodni strani pripravljeno postojanko. Bojno delovanje je v tem prostoru tudi včeraj trajalo cel dan z nezmanjšano srditostjo.

Ob južnem krilu armade grofa Bothmerja so e. in kr. polki odbili več močnih ruskih napadov. Število južno od kraja Založje vjetih Rusov je narastlo na 12 častnikov in 966 mož.

Armada skupina maršala pl. Hindenburga: V Voliniji so boji znova narastli do največje srditosti. Tako pri armadi generalnega polkovnika pl. Terstjanskijja, kjer so bili Rusi mestoma s protinapadi vrženi nazaj, kakor tudi pri Kiselinu in ob Stokhodovem kolenu, pri kraju Kašovka, je sovražnik poslal svoje gostovrstne množice, med njimi sibirske in gardne čete k napadu. Bil je povsod, mnogokrat v borbi moza z možem, vržen nazaj. Kakor pri samomorilnem načinu sovražnikovega vojskovanja ni drugače mogoče, je polje pred našimi postojankami veliko polje mrličev.

Južno od Stobihve so se ruski prehodni poizkusi zopet izjalovili.

Italijansko bojišče.

Srditi boji v prostori pri Gorici se nadaljujejo. Včeraj popoldne so posamezni sovražni oddelki dospeli do mesta. Na gori Sv. Mihaela in pri Sv. Martinu so naše čete ponovne sovražne napade zopet pod najtežjimi italijanskimi izgubami odbile. — Kralj. ogr. domobranski pešpolk št. 17 iz Szegestehervarja se je pri tem posebno odlikoval.

Balkansko bojišče.

Nobene spremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Dogodki na morju.

Ponoči od 8. na 9. avgusta je oddelek pomorskega zračnega brodivja metal na sovražno baterijo ob izlivu Soče in na sovražno letalno postajo v Borgo pri Gračežu zelo uspešno bombe. Bombe so večkrat dobro zadale. Kljub srditemu obstreljevanju so se letala nepoškodovano vrnila. Mornariško poveljstvo.

Borba za Thiaumont.

Pariz, 8. avgusta.

Včerajšnje francosko večerno uradno poročilo pravi, da so Francozi znova vdrl v predverdunsko utrdbo Thiaumont.

Turki odvzeli Rusom mesti Bitlis in Muš.

Mesti Bitlis in Muš, kateri so Rusi nedavno na Kavkazu odvzeli Turkom, so si Turki zopet priporili nazaj. V noči od 7. na 8. avgusta so Turki zasedli mesto Bitlis, naslednji dan pa Muš. Turki zopet polagoma predirajo.

Loterijske številke.

Gradec, dne 2. avgusta 1916: 39 49 85 16 89
 Lince, dne 5. avgusta 1916: 50 55 35 3 29

Mala naznanila

Pridna dekla se išče in sive taka, katera ima veselje do živine, zna tudi biti priletna. Plača na mesec 16 kron. Naslov: Marija Knuplež, Mellingerstr. 56 Maribor. 549

Kovaškega pomočnika in učenca sprejme tačoj kovaški mojster Janez Novacek, Maribor, Lendgasse št. 7. 498

Malo gospodarstvo, 10 oralov vinogradov, gozd, travniki, njive, nov hlev za 20 glav živine, moderno sezidano. Cena 15.000 K. Naslov: pove upravnistvo Slov. Gosp. pod „Posestvo št. 491.“

Učenec se takoj sprejme s popolno prehrano pri Štefanu Strašek, čevlarski mojster in zaloga čevljev Celje, Kovača ulica. 493

Kedo da v najem ali proda posestvo z gostilno in ekonomijo, naj blagoviti naznaniti A. Pristorniku Wiesengasse 8, Studenci pri Mariboru. 494

Organist, 9. jul. t. l. od voj. pop. odpuščen superarbr., samski, obrtnik, želi tudi kakega drugega opravila na deželi, kjer bi orgljal in petje podučeval. Jaki zaslužek postranske stvar. Ponudbe pod „P. H. 100“ na upravnistvo Volksblatt Gradec. 495

Lepo kmečko posestvo obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja z obokano kletjo, hlevom za 6 glav živine (poslednji stavbi novozidani). — Gostilna s koncesijo za točenje žganja, 12 oralov posestva, vinograd, gozd, travniki in njive na gričku, 3/4 ure od postaje Poljčane, je z letino vred na prodaj. Cena 16.000 K. 4500 K. lahko ostane. Več pri posestniku Ivan Vovk v Poljčanah.

Prodajalka, izurjena v manufakturni, specerijski in železni stroki, vešča slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi, z dobrimi izpričevali želi mesta. Cenj. ponudbe na upravnistvo Slov. Gospodarja pod „Prodajalka št. 496.“

Viničar, poštene ljudi 2 do 3 delavske moči, se sprejmejo pri R. Flicke, Fram pri Mariboru. 501

Najemniki brez otrok se sprejmejo v vinogradno hišo čisto blizu mesta. Naslov: Klemenčič, Malečnik 13. Sv. Peter pri Mariboru (blizu Brudermanove gostilne). 502

Tri vinogradna posestva z gozdom, travnikom, njivo in sadonosnikom v Halozah na prodaj. Vpraša se pri Ludu ili Fürst, P. tuj, Kaiserfeld- ulica 6. I. nadstropje. 503

Bolna gospa želi dati lastne tri otroke za svoje. 2 fanta in 1 dekletca. Starost 4—8 let. Maribor, Tržaška cesta št. 26 pri gospej Polt. 504

Gospodična vešča slov., hrvaškega in nemškega jezika, izprašana učiteljica za meščanske šole, vešča trgovske korespondencije in knjigovodstva, išče primerne službe. Dopisi A. P. Lenangasse 20, Maribor. 505

Sprejme se takoj učenec iz poštene hiše in dobrih izpričevali v trgovino z mešanim blagom pri Florjan Gajšek Loka p. Zusma. 506

Iščem zanesljivega, oženjenega viničarja za Poljčane. Vprašati pri pošti v Ernovžu (Ehrenhausen.) 507

Bakrena galica se odda. Naslov: pove iz prijaznosti upravnistvo Sl. Gospodarja. 508

Išče se pošten, trezen gozdni čuvaj oženjen, brez otrok, star okoli 50 let. Prepisi sprideval (ne originali) in npravstveno spridevalo župnika naj se pošlje na oskrbnistvo Banski dvor, Vinica pri Ormožu. 13-K

Novozidana hiša

dvakva prosta, na Tezni, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studene, lepa njiva. Cena 13.000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drago vse, kakor pri prvi. Cena 000 K. Tezno 42 pri gosp. Rannar. 173

Vojaške ure napestnice

niklaste ali iz jekla K 10—, 14— in 18 K, z radium svetlobno ploščo K 14— 18— 22—, z la. kolešjem K 24— 30—, z radium svetlobno ploščo K 28— 32—, 36—, z precizijskim kolešjem K 50—, srebrna ura z nategljivo zapestnico K 26—, 30—, zlata ura z nategljivo zapestnico K 90—, 100— 3 letno jamstvo. Zamenjava dvojnena, ali pa denar nazaj. Pošilja se proti povzetju; na bojišče proti prejšnjemu nakazilu denarja poleg 30 v za poštino.

Prva tovarna ur

Ivan Konrad,
 c. l. k. dvorni dobavitelj v Brniku
 800 na Češkem. 2 D

Išče se priprosta, zelo moralna, močna gospodarstva kuharica ne pod 50 let. Npravstveno spridevalo župnika in prepisi sprideval (ne originali) na oskrbnistvo Banski dvor, Vinica pri Ormožu.

Išče se kot gospodarski paznik (majar)

rezen, oženjen mož v starosti 40—50 let. Prepisi sprideval in npravstveno spridevalo krajnega župnika na oskrbnistvo Banski dvor, pošta Vinica pri Ormožu. 16-K

Išče se prdna, močna zelo moralna

DEKLA

ki se razume na rejo svinj in kuretine. Prepisi sprideval (ne originali), in npravstveno spridevalo župnika naj se pošlje na oskrbnistvo Banski dvor, Vinica pri Ormožu. 14-K

Dvenadestopna hiša z velikimi stanovanji v mestu, dvakva prosta nese na leto 3216 K, se proda. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192“.

Iščeta se dva zanesljiva stalna viničarja. Nastop 1. novembra. Naslov: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ pod „Viničarja št. 482“.

Proda se hiša (2 sobi, 1 kuhinja, 2 drvarnice, 2 svinjska hleva, studene in lepi vrt). Pobrežje pri Mariboru, Damngasse št. 43. Anton Mutnik. 484

Lepo posestvo, blizu 10 oralov zemlje, 1 uro hoda od Maribora, se proda pod ugodnimi pogoji. Več pove lastnik v Zrkoveh št. 21, pošta Maribor. 475

Glubost,

šumljanje po ušesih, neprirojena gluhonemost, tok iz ušes odstrani hitro in gotovo

fluid za sluh „Oton“.

postavno zavarovan. Vsak dan zabvalna pisma. Cena originalni steklenici K 4— s poštino vred. Zavod „Sana“ Dunaj VII. Lerchenfelderstrasse 125 (B & H. 4.)

Na prodaj lepo posestvo, vse v najlepšem stanju, rodovitne njive, lepi travniki, lepi sadonosniki, lepa hiša z opeko krita, obokane kleti, obokani živinski hlev, dva kozolca, lepe hoste z mešanim lesom. Posestvo meri okoli 20 oralov, na katerem se lahko redi 8 do 10 glav živine. Posestvo leži na lepem, prijaznem, solčnem kraju, pol ure od farne cerkve, 10 minut od okrajne ceste, katera pelja od Nove cerkve proti Doberskim toplicam. Vse se radi starosti proda. Več pove Blaž Rošar, gostilničar v Lembergu, p. Dobrna pri Celju. 478

Vila

novozidana z 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru. Lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več pove upravnistvo pod „Vila 172“.

Hišnik (hlapec) za domača opravila se takoj sprejme pri dobri plači in hrani. Franjo Duhek, svečar Maribor, Viktringhofova ulica.

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnic, v mestu, še dvakva prosta za stanarino se dobi na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 52.000 K. Naslov v upravnistvo pod „Dvaka prosta št. 191. Maribor“.

Dai nam mir, Gospod!

Nova skladba za petje v cerkvi, v šoli in doma. Besede iz „Bogoljuba“. Enoglasno s harmonijem ali orglami vglasbil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču. Cena partituri 35 h (V znamkah pri skladatelju!) 437

„Novi Pridigar“ I. letnik, krasno vezan, s

sv. Cirila v Mariboru. Stane s poštino vred 8 h. P. s. Naročniki, ki so se vso ali deloma dolžni na rečnino, so prošeni, da pošljejo zaostale svote semkaj po razposlanih položnicah, sicer pa tudi po poštnih nakaznicah. 41

STRD (izstresen iz pogač)

kupi v vsaki množini medicar Franjo Duhek, Maribor, Viktringhofova ulica. Plačam bolje kot vsak drugi. 424

Ivan Ravnikar

Na trgovina specerijskega, kolonijalne ga blaga barv in zaloga mineralnih voda Na drobno!

Celje-Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen, kumno, janež, pristno strd in vosek.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznanih in pohvalnih pisem. F. Prull, mestna lekarna „pri c. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Kupim krmo

suho, letošnje ali lansko proti gotovini. Ponudbe z navedbo množine, cene, ali prešano ali ne, se prosi na naslov: »Krma« na upravnistvo Slov. Gospodarja. 468

Izbrano se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšje

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prsni, vratni in boleti v hrbtu

Dr. Rihter-ja

Sidro - Liniment.

capsici compos.

Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Rihter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Mariborska okolica!

Kupim takoj manjša vinogradna posestva v bližini Maribora, najraje v Kamaici ali Bresternici. Želi se solčna, mirna lega in priprava hiša za poletno stanovanje. Kupnina se takoj izplača. Naslov kupca pove upravnistvo „Slov. Gosp.“ pod „Lep vinograd št. 375.“

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še dvakva prosta, velik vrt, stanovanjci plačajo na leto 2832 kron, se proda pod lahkiimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravnistvu pod „Hiša 30.000 Maribor“.

Služkinja čez 20 let stara, ki je že bila v službi, se sprejme pri slovenski, krščanski obitelji v Mariboru. Nastop službe 1. septembra. Ponudbe pod „služkinja št. 479“ na upravnistvo lista.

Vina in sadni mošt od 56 l. naprej suhe hruške od 5 kg naprej in novi „Silva“ vrelec namizni in zdravilno kisel vodo razpošilja proti povzetju A. Oset, pošta Guštanj, Koroško. Posodo zaračunam za lastno ceno ter jo vzamem nazaj. Sprejem tudi steklenice in sode v polnitev in protiračunu ter se naj pošljejo na železniško postajo Spodnjidravograd. 443

VELIKA UMETNOST

v slučaju nagle smrti obuditi popolni kes.

Vsem, ki v Boga verujejo, v duhovno pomoč. 16 malih strani.

Tisk in založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ta drobna knjižica prihaja pač o pravem času! Če kdaj, je potrebno v sedajšnjih dneh velikega umiranja, da je vsakdo temeljito podučen o slučajih nagle smrti! Najprva in najpotrebnejša molitev za umirajoče je popolni kes. Na sodnji dan še le bomo izvedeli, koliko duš se je rešilo z obnovenjem popolnega kesa še v zadnjem trenutku. Učenjak Francelin, se je izrazil nekoč: „Ko bi mogel prepotovati kot pridigar dežele, o ničemur bi ne pridigoval tolikokrat, kakor o popolnem kesu.“ Glejte nauk o popolnem kesu! Vam podaja ta knjižica. Dragi čitatelji! Sezite pridno po tej knjižici. Naročite si jo za sebe, pa pošljite jo tudi svojim možem in sinovom na bojišče.

Cene: 1 komad 8 h, 15 komadov s poštino vred 1 K, 100 komadov s poštino vred 5 K. Manj kakor 15 komadov se po pošti ne pošilja. Denar je treba poslati naprej.

Proti okuženju

se moramo tembolj varovati, ker zdaj razne nalezljive bolezni, kakor: škrlatica, ošpice, koze, kolera, legar s povišano silo nastopajo. Zato

se naj rabi

povsod, kjer se take bolezni pojavljajo, dobro razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodarstvu v potrebi na razpolago. Najpriljubnejše razkuževalno sredstvo sedajnosti je brezdvomno glasom preiskav zavodov prof. Löffler, Liebreich, Proskauer, di Vestea, Vas, Pfeiffer, Ver-un, Perik itd.

LYSOFORM

ki je brez duha, brez strupa in poceni ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji v izvornih steklenicah (zeleno steklo) za K 1'25. Uspeh Lysoforma gotov in hiter; zato ga priporočajo vsi zdravniki za razkuševanje v bolniški postelji, za umivanje ran, turov, za antiseptične obveze in za irigacijo.

Lysoform-milo

je fino, lahko, čisto toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje antiseptično. Rabi se lahko na najobčutljivejši koži, celo pri otrocih in dojenčkih. Napravi kožo mehko in gibčno in ima posebno aromatični duh. En poskus zadostuje in rabili bodete v bodoče vedno to izvrstno milo, ki je le navidezno drago, v rabi pa je jako ekomično, ker en kos za dolgo časa zadostuje. Komad stane K 2'—.

Pfefferminz-Lysoform

je m čno antiseptična ustna voda, ki slab ustni duh takoj in gotovo odpravi, zobe blei in ohrani. Rabi se lahko tudi po zdravniškem predpisu pri vratnih katarjih, kašlju in nahodu za grglanje. Par kapljic zadostuje za eno čašo vode. Originalna steklenica stane 2 K in se dobi v vsaki lekarni in drožeriji. — Zanimivo knjigo z naslovom: „Zdravje in razkuševanje“ (Gesundheit und Desinfektion) pošlje na zahtevo zastoj in poštine prosto: kemik HUBMANN, Referent der Lysoformwerke, Wien XX, Petraschgasse 4.

Dr. Keleti & Murányi, Lysoform-tvornice kemična tovarna. Ujpest.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

ra vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

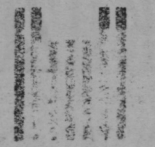
za stranke vsak delavnik od 9. do 12 ure dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilne nabiralnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo, navadne po 4 1/4 %, proti trimesčni odpovedi po 4 1/2 %. Obresti se pripisujejo k kapitalu. Hranilne vloge se sprejemajo do 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Na razpolago so tudi domače hranilne nabiralnice. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in sobota od 9. do 12. ure dopoldne. V uradnih urah se sprejemajo in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejema vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačnje in izplačnje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 %, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdržene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisujejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštne-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5 %, na vknjižbo in poročilo po 5 1/2 %, na menice po 6 %, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolгови pri drugih zavodih in moshnikih, prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača samo koleke.

Vojno zavarovanje.

Maožijo se dan za dnevom slučaj, da polce po preteku enega leta veljavo zgubijo in da se kateri za podaljšanje ne skrbijo. Dolžnost vsakega lastnika polic je, da se v drugem letu iz rok ne odvrže pravica do zavarovalnine ker se lahko pripeti, da vojak se le v drugem letu pade ali podleže kakšni bolezni na bojnem polju ali doma. Važno je tudi, da se ne čaka na trenutek, ko poteče prvo leto zavarovanja. Zakaj? Ako umre vojak v času, v katerem ima prva polica veljavo in je za isto svoto že drugič zavarovan, se izplača podvojena zavarovalnina. C. kr. avstr. vdov. sirot. zaklad je pa že meseca maja 1916 poskrbel, da se lahko zavarujejo vojaki za slučaj dela nezmožnosti ali invaliditete. Ako postane vojak invalid, se mu izplača zavarovalnina in sicer v primeri z njegovo delanezmožnostjo. za to zavarovanje so tudi malenkostne premije. Tedaj je tudi tukaj pomoč, ako se zavarovanje pravočasno sklene. Ako je pa prepozno, se pa plačana premija vrne. Prošje se pa župani in sploh maroda ne osebe v občini, da ljudstvu po možnosti razjasnijo in pripočajo vojno zavarovanje, ker marsikaterim se bodo na ta način rane zacelile. Natančnejša pojasnila se dobijo pri c. kr. davčnih uradih in c. kr. okr. glavarstvih in sicer vse brezplačno. Iv. V.

470

Išče se upravnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika, ki je dovršil vinarsko šolo in je izboren vinogradnik-neakademik. Biti mora Slovenec z večletnimi odličnimi spričevali, zelo pošten, neoznjen ali oženjen brez otrok. Ponudbe se naj pošiljajo na naslov Grof Festetič, Banski dvor, pošta Vinica, postaja Ormož.

12-K

Blizajo se veliki dnevi sreč!

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih sreč:

Novih sreč Avstrij, rdečega križa 300.000 in 500.000 K
Turških sreč 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
3% zemljiških sreč iz l. 1880 90.000 in 90.000 K
3% zemljiških sreč iz l. 1889 60.000 in 100.000 K

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917: 3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 375.
Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom!

Srečkovno zastopstvo 16, Ljubljana. 490

Dražbeni oklic.

Dne 12. avgusta 1916, pred. ob 10. uri, bo pri tem sodišču, v izbi št. 27 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Gornje Radvanje vl. št. 27 (označba nepremičnin) hiša št. 44 v Gornjem Radvanju in vrt, v obsegu skupaj 1164 m², cenilna vrednost 6007 K, najmanjši ponudek 4004 K 67 v, vadij: 601 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,
dne 28. junija 1916.

497

U VIII 548/16

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

Obtoženec Jožef Lašič, posestnik v Račjem št. 48 je kriv, da je dne 18. maja 1916 za zabodeno svinjo za kg zahteval 5 K oziroma 4 K 90 v porabljač v sled vojnega stanja povzročene izvanredne razmere, toraj zahteval za neobhodno potrebne reči očitno čezrazmerne cene; s tem je zakrivil prestopke draženja po § 14 ces. naredbe z dne 7. avg. 1915, št. 228 d. z. in se kaznuje po tem delu zakona z uporabo § 261 k. z. na eden (1) teden zapora in 100 (sto) kron denarne globe v slučaju neiztrljivosti na daljnih 10 dni zapora ter po § 389 k. p. r. na povračilo stroškov kazenskega postopanja.

Nadalje se odredi v smislu § 19 te ces. naredbe, da se objavi obsodba brez razlogov po 1 krat v listih „Slovenski Gospodar“ in „Marburger Zeitung“ na stroške obtoženca in da se razsodba javno nabije v občini Račje.

C. kr. okrajna sodnija Maribor, odd. VIII.,
dne 28. julija 1916.

500

Oswatitsch m. p.